Integraal Huisvestingsplan

Primair en Voortgezet Onderwijs
2025-2040

Leidschendam-Voorburg

Ondertekening

Dit IHP is tot stand gekomen op basis van een intensief proces met de schoolbesturen Panta Rhei primair onderwijs, Montessori Stichting Vreugd en Rust, Lucas Onderwijs, Scholengroep Spinoza en Vlietkinderen als vertegenwoordiging van de kinderopvang-organisaties in Leidschendam-Voorburg.

De basis voor goed onderwijs komt vanuit een gedeelde visie en een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van gebouwen voor onderwijs en opvang en hoe deze bijdragen aan de (talent)ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Alle partijen onderschrijven de koers en missie van het IHP Primair en Voortgezet Onderwijs voor de komende 16 jaar.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **2**

1. Voorwoord **4**

2. Inleiding en samenvatting IHP **6**
2.1 Doelstelling 6
2.2 Scope 6
2.3 Aanpak 7
2.4 Status 8

3. Algemene kaders **9**
3.1 Wettelijke taak gemeenten 9
3.2 Wettelijke taak schoolbesturen 9
3.3 Verordening huisvesting onderwijs 11
3.4 Integraal Huisvestingsplan 11
3.5 Financiële uitgangspunten 12
3.6 Beleggen bouwheerschap 13

4. Beleidskaders **14**
4.1 Capaciteitsafspraken 14
4.2 Bewegingsonderwijs 16
4.3 Lopende ontwikkelingen 16

5. Het onderwijs in Leidschendam-Voorburg **19**
5.1 Basisscholen 19
5.2 Speciaal basisonderwijs 19
5.3 Voortgezet onderwijs 19
5.2 Leerlingenprognoses 19
5.3 Onderwijshuisvesting 22

6. Visie op onderwijshuisvesting **24**
6.1 Primair onderwijs 24
6.2 Voortgezet onderwijs 25
6.3 Doorgaande leerlijn 26
6.4 Capaciteitsafspraken 26
6.5 Beweging en buitenruimte 26
6.6 Bewegingsonderwijs 27
6.7 Duurzaamheid (nieuwbouw) 27
6.8 Renovatie (vernieuwbouw) 30
6.9 Circulariteit 31
6.10 In stand te houden bestaande gebouwen 32
6.11 Inclusie 33
6.12 Gebruik en uitstraling 35

7. Analyse en toekomstscenario's per wijk **39**
7.1 De Prinsenhof 41
7.2 De Heuvel/Amstelwijk 41
7.3 De Zijde / Duivenvoorde / Park Veursehout 43
7.4 Damsigt e.o. 45
7.5 Leidschendam Zuid 45
7.6 't Lien / De Rietvink 46
7.7 Stompwijk 49
7.8 Voorburg Noord 51
7.9 Voorburg West 51
7.10 Bovenveen 53
7.11 Essesteijn 53
7.12 Voorburg Midden / Oud 55

8. Bewegingsonderwijs **60**

9. Planning en Financiën **62**
9.1 Planning 62
9.2 Financiële uitgangspunten 62
9.3 Aanvullende financiële uitgangspunten 63

Bijlagen **64**
Bijlage 1 – Begrippenlijst 64
Bijlage 2 – Leerlingengegevens en prognoses 64
Bijlage 3 – Analyse onderwijshuisvesting + factsheets onderwijsgebouwen – ICS Adviseurs 64
Bijlage 4 – Analyse capaciteit bewegingsonderwijs 64
Bijlage 5 – Planning projecten IHP 2025-2040 64
Bijlage 6 – Uitvoeringskader IHP 2025-2029 64

1. Voorwoord

Voor u ligt het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair en voortgezet onderwijs in onze gemeente. Dit plan is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met scholen en kinderopvangorganisaties. Ik wil iedereen die hieraan heeft bijgedragen van harte bedanken. Vanaf het begin was duidelijk dat dit geen standaarddocument mocht worden. Het gaat niet om berekeningen van leerlingprognoses, vierkante meters of normbedragen.

Dit plan gaat over mensen – over de plekken waar kinderen leren lezen, schrijven en rekenen, waar jongeren zich verdiepen in geschiedenis, biologie en techniek, waar talenten worden ontdekt, vriendschappen ontstaan en herinneringen worden gemaakt. Het gaat om gebouwen waar leerkrachten en pedagogisch medewerkers hun vak met passie en toewijding kunnen uitoefenen en elke dag het verschil kunnen maken.

We bouwen met dit plan aan de toekomst van ons onderwijs. Dat doen we vanuit de gezamenlijke doelen uit de Lokale Educatieve Agenda: de ontwikkeling van het jonge kind, doorgaande leerlijnen, de school van de toekomst en de verbinding met de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd moeten we zorgen dat er voldoende ruimte is, en dat onze schoolgebouwen gezond, duurzaam en toekomstbestendig zijn. Deze opgave is groot en complex. Veel gebouwen zijn verouderd en de druk op de ruimte neemt toe. Daar komt bij dat de financiering vanuit het Rijk al jaren tekortschiet. Landelijk is het tekort opgelopen tot ruim 1,2 miljard euro per jaar; voor onze gemeente betekent dat een tekort van drie tot vijf miljoen per jaar. Dat dwingt ons om slim en creatief te zijn – om te kiezen voor kwaliteit, duurzaamheid en samenwerking.

Daarom maken we met dit IHP de stap van Bijna Energieneutraal (BENG) naar volledig Energieneutraal (ENG). We investeren in gebouwen die niet alleen duurzaam zijn, maar ook gezond, licht en uitnodigend. Met groenblauwe schoolpleinen, frisse binnenruimtes en sportvoorzieningen die beweging stimuleren.

Onderwijs is meer dan kennisoverdracht. Het is ook samenleven. Scholen zijn oefenplaatsen voor de samenleving: plekken waar kinderen leren omgaan met vrijheid, verantwoordelijkheid en verschil. Waar ze leren dat iedereen ertoe doet. Daarom zetten we vol in op inclusief onderwijs. Ieder kind moet onderwijs kunnen volgen dichtbij huis. Geen enkel kind mag thuis komen te zitten omdat er geen passende plek is. Elk kind hoort erbij, en dat vraagt om gebouwen én gemeenschappen die die belofte waarmaken.

We maken ons zorgen over het aantal kinderen dat jeugdzorg ontvangt. In onze gemeente, net als elders, is dat inmiddels één op de zeven – en in het basisonderwijs zelfs één op de vier jongens. Dat mogen we niet vanzelfsprekend vinden. Onze ambitie is om de jeugdzorg te halveren. Niet door méér zorg te organiseren, maar door betere ontwikkelomgevingen te creëren.

Daarom investeren we in scholen en kindcentra die méér zijn dan onderwijsgebouwen. Plekken die ook na schooltijd openstaan voor sport, cultuur en ontmoeting. We zoeken ook naar koppelkansen met woningbouw, groen of andere voorzieningen. Als gemeente nemen we daarbij het bouwheerschap op ons. Zo kunnen we huisvestingsprojecten integraal aanpakken, publieke waarden beter borgen en middelen doelmatiger inzetten. Zo bouwen we niet alleen aan toekomstbestendige en beter betaalbare gebouwen, maar ook aan sterke wijken en gemeenschappen. Immers: 'it takes a village to raise a child'.

Ik ben trots op wat we samen met het onderwijs en de kinderopvang hebben bereikt. Want uiteindelijk gaat het niet om de gebouwen zelf, maar om wat er binnen én buiten gebeurt: de ontwikkeling van kinderen – onze toekomst. Daar doen we het voor.

Jeffrey Keus
Wethouder Onderwijshuisvesting

Kindcentrum De Telescoop

IHP

Integraal Huisvestingsplan

Het IHP voor primair en voortgezet onderwijs omschrijft de gewenste voorzieningenstructuur voor onderwijshuisvesting op basis van een visie op onderwijs. Trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op het onderwijs worden geanalyseerd. Er wordt gekeken naar de huidige capaciteit, leerlingenprognoses en ruimtebehoefte. Dit alles wordt vertaald in een aantal categorieën om te komen tot de gewenste voorzieningenstructuur.

Het IHP biedt de gemeente in samenwerking met de schoolbesturen en kinderopvang partners de mogelijkheid gericht onderwijshuisvestingsbeleid te voeren, strategische keuzes te maken en besluiten integraal af te wegen. Het resultaat is een planmatige aanpak en een beleidsmatig kader voor de onderwijshuisvesting: zowel ruimtelijk, kwalitatief als financieel.

2. Inleiding en samenvatting IHP

In Leidschendam-Voorburg werken we vanuit de overtuiging dat ieder kind beschikt over talent en dat het onze gezamenlijke verantwoordelijkheid is om deze talenten te ontdekken, te ontwikkelen en inzetbaar te maken voor de maatschappij. De centrale vraag in het IHP is welke huisvesting is er nodig om dit te bereiken. Waar de plannen in het vorige IHP zich voornamelijk op het onderwijs richtte, met een voorkeur om hier ook kinderopvang als partner toe te voegen, hanteren we in dit plan geen sectorale benadering, maar een benadering gericht op het bevorderen van kind-/ talentontwikkeling. Vanzelfsprekend speelt het onderwijs een zeer belangrijke rol, maar is daarin niet de enige partij.

2.1 Doelstelling

De gemeente heeft een wettelijke taak om zorg te dragen voor de onderwijshuisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs. De basis voor het onderwijshuisvestingsbeleid van de gemeente is vastgelegd in de verordening voor de onderwijshuisvesting (zie hoofdstuk 3.3).

Om de investeringen in onderwijshuisvesting voor het basisonderwijs (BO), speciaal basisonderwijs (SBO) en voortgezet onderwijs (VO) voor meerdere jaren te bepalen zijn in respectievelijk 2019 en 2017 de huidige Integrale Huisvestingsplannen (IHP) voor het primair onderwijs (PO) en het voortgezet onderwijs (VO) opgesteld. In deze IHP's was ook aanvullend beleid op onderwijshuisvesting door de gemeente en de schoolbesturen vastgelegd.

Sindsdien hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan, landelijk (wet- en regelgeving, klimaatakkoord energietransitie), lokaal (gebiedsontwikkelingen, onderwijslandschap) en financieel (stijging bouw- en energieprijzen). Daarnaast is de behoefte ontstaan om één huisvestingsplan te ontwikkelen voor zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs.

De gemeente en schoolbesturen hebben derhalve de behoefte om het IHP te actualiseren en te bundelen tot één IHP, waarmee ze de koers voor de komende vier jaar en de richting voor de daaropvolgende jaren verder aanscherpen.

Met de gemaakte afspraken in het IHP willen gemeente en schoolbesturen gezamenlijk bereiken dat leerlingen, medewerkers en bezoekers van het primair- en voortgezet onderwijs kunnen verblijven in gebouwen die positief bijdragen aan de leer- en werkprestaties. Dit vertaalt zich in duurzame, inspirerende en functionele gebouwen, die een goed binnenklimaat hebben en voor alle partijen binnen de beschikbare middelen te exploiteren zijn.

2.2 Scope

De scope van het IHP betreft alle schoolgebouwen voor het primair en voortgezet onderwijs en voorzieningen voor bewegingsonderwijs.

Het bewegingsonderwijs is in dit IHP beoordeeld op basis van capaciteit. Daarnaast is er in de gemeente ook nog een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs; het Schakenbosch Onderwijs en Zorg (iHub onderwijs). Omdat het een interne school betreft voor leerlingen die verblijven in de jeugdzorginstelling Schakenbosch, is deze school buiten de scope van dit IHP gelaten.

Voorliggend IHP omvat een richtinggevend kader voor de periode van 2025-2029, met een doorkijk naar 2039 (eerstkomende 16 jaar), met meerjarige investeringsafspraken waarmee gemeente en schoolbesturen aan hun gezamenlijke doelstelling vorm en inhoud geven. In het plan zijn gedragen afspraken gemaakt over de kwaliteit, verdeling van verantwoordelijkheden, het proces/tijdspad en de financiering. Het IHP wordt elke vier jaar aan de hand van actuele ontwikkelingen en trends, voortschrijdend inzicht en nieuwe prognoses bijgesteld. Op die manier blijft het IHP een dynamisch en actueel plan.

Elk project, zoals in dit IHP gedefinieerd, wordt op basis van een huisvestingsonderzoek concreter uitgewerkt. Dit wordt toegelicht in het Uitvoeringskader IHP 2025-2029.

Relatie met Lokale Educatieve Agenda

Parallel aan het IHP werkt de gemeente en tal van maatschappelijke organisaties, waaronder de schoolbesturen, aan de Lokale Educatieve Agenda (LEA). In de LEA staan de gezamenlijk missie en visie over het belang van de ruimte voor (talent-)ontwikkeling van kinderen.

INTERVIEW 1

“Het schoolgebouw is een tweede thuis voor de docenten en leerlingen”
Pieter Uittenbogaard, docent economie aan het Sint Maartenscollege en Leraar van het Jaar 2023 in de sector voortgezet onderwijs

Al zo’n 21 jaar geeft Pieter economie op middelbare scholen in de gemeente. De afgelopen 16 jaar bij het Sint Maartenscollege. In 2023 werd hij verkozen tot Leraar van het Jaar. Vanaf zijn favoriete plek in de school (het door Gaudi geïnspireerde mozaïek bankje van Victor Nobrega, docent handvaardigheid, tekenen en CKV bij ‘het Maartens’) geeft hij zijn visie op wat een goed schoolgebouw zou moeten zijn.

“Een schoolgebouw is de fysieke uiting van het karakter van de organisatie. Tegelijkertijd is het een tweede thuis voor docenten en leerlingen. Zo voelt het Maartens in ieder geval voor mij. Dat komt mede door de sfeer die hier hangt. Hier is Tegelijkertijd moet ik bekennen dat het klaslokaal in de zomers met 30+ graden Celsius verre van ideaal is. Luchtkwaliteit is dus een belangrijk aandachtspunt. Maar probeer verder niet teveel fundamentele veranderingen door te voeren en verwar modern alsjeblieft niet met kil en kaal!
De kern is een klaslokaal met stoelen en tafels én fijne gemeenschappelijke ruimtes waar je elkaar kan ontmoeten. Daarnaast zou het prettig zijn als er voor de docenten meer plekken zijn om rustig te werken of een telefoongesprek te kunnen voeren. Ik zeg altijd dat kennis ons belangrijkste wapen tegen mis- en desinformatie is. Hoe mooi zou het zijn als je op verschillende plekken in het gebouw met die kennis wordt geconfronteerd. Denk aan traptreden met wiskunde- en taalregels. Of vitrines die je vertellen over geschiedenis en natuurkunde.”

Onderwijshuisvesting kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren. In de LEA zijn drie ontwikkellijnen opgenomen:

- Het (hele) jonge kind
- De school van de toekomst
- Beroepskansen VMBO-MBO

Ruimtelijke consequenties van deze programmalijnen, waaronder thuisnabij onderwijs, het faciliteren van een doorgaande leerlijn en ruimte voor inclusief onderwijs, maken onderdeel uit van dit IHP. De uitwerkingen van de drie ontwikkellijnen in de LEA worden tevens als richtinggevende uitgangspunten gehanteerd voor de huisvestingsonderzoeken.

Wettelijke taak IHP
In het voorstel wetswijziging onderwijshuisvesting wordt het opstellen van een IHP een wettelijke taak (zie paragraaf 3.1). Het doel hiervan is om meer integraal en planmatig de kwaliteit van de onderwijshuisvesting te waarborgen. Dit IHP voldoet aan de eisen die daar in het wetsvoorstel aan worden gesteld.

2.3 Aanpak
Een belangrijk uitgangspunt voor het Integraal Huisvestingsplan Leidschendam-Voorburg is dat het een gezamenlijk plan is van schoolbesturen en de gemeente. De betrokkenheid en aandacht van schoolbesturen en de gemeente vormen de basis voor de aanpak en uitvoering. Ook kinderopvang partijen, vertegenwoordigd door Vlietkinderen, namen deel aan dit proces.

Tijdens meerdere (fysiek en digitale) werksessies hebben schoolbesturen, gemeente

Ontwerp Kindcentrum Ruysdael (BDG Architecten)

Ontwerp De Vijverhof (DP6 Architectuurstudio)

en kinderopvang gezamenlijk informatie, inzichten en standpunten uitgewisseld om tot een samenhangend en gedragen plan te komen. Gedurende het proces vormt ieder deelproduct de input voor het daaropvolgende deelproduct. De deelproducten zijn tijdens de werksessies besproken, aangescherpt, vastgesteld en verwerkt in het IHP. Op basis van de werksessies over scenario's en financiën hebben de schoolbesturen gezamenlijk een planning opgesteld en afgestemd met de gemeente. Deze planning vormt de onderlegger voor de uitvoeringsagenda en financiële perspectieven, zoals in dit IHP opgenomen. Door het doorlopen van deze verschillende fasen is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) gezamenlijk ontwikkeld. Elke fase werd afgerond met instemming van de betrokken partijen over de deelproducten, waardoor het IHP steunt op breed gedragen uitgangspunten

2.4 Status

Dit IHP is een gezamenlijk plan van de gemeente Leidschendam-Voorburg, de schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs en kinderopvangpartijen. Het (concept-)IHP wordt vastgesteld in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) tussen de gemeente en schoolbesturen en daarna ter besluitvorming aangeboden aan het College en de Gemeenteraad. Gemeente en schoolbesturen spannen zich in om de voorgestelde maatregelen in dit IHP nader uit te werken in huisvestingsonderzoeken en daarna te realiseren.

De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2020 van de gemeente Leidschendam-Voorburg dient als 'juridisch vangnet' voor situaties waarin het IHP niet voorziet.

In het IHP zijn voorstellen voor de onderwijshuisvesting en bewegingsonderwijs opgenomen waarin we een vooruitblik schetsen van zo'n 16 jaar. Het is de verwachting dat het IHP elke vier jaar wordt herijkt op basis van evaluatie van de voortgang van het uitvoeringsprogramma en nieuwe inzichten in bijvoorbeeld de ontwikkeling van het aantal leerlingen en woningbouwontwikkelingen.
De voortgang van de uitvoering van het IHP wordt jaarlijks gemonitord door de werkgroep onderwijshuisvesting, leerlingen prognoses worden tweejaarlijks geactualiseerd. Bij de huisvestingsonderzoeken worden telkens de meest recente leerlingen prognoses vergeleken met de oktobertellingen.

3. Algemene kaders

Gemeente en schoolbesturen hebben een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om de bekostiging, het beheer en de exploitatie van de onderwijshuisvesting waar ook de voorzieningen voor bewegingsonderwijs onderdeel van uitmaken.

3.1 Wettelijke taak gemeenten

Gemeenten dragen de zorg voor de voorzieningen in de huisvesting van het BO, SBO, (V)SO en VO welke zich op het grondgebied van de gemeente bevinden. Dit wordt de zorgplicht genoemd en staat beschreven in de Wet op het Primair Onderwijs (hierna: WPO), art. 91 en verder. De WPO vormt samen met de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op de Expertisecentra (WEC) de basis voor onderwijshuisvestingsbeleid op gemeentelijk niveau. De wettelijke zorgplicht schrijft voor dat er voldoende en kwalitatief goede huisvesting is voor het onderwijs en het bewegingsonderwijs.

Daarnaast heeft de gemeente een rol bij het in stand houden van het openbaar onderwijs en is de gemeente verantwoordelijk voor het huisvesten van bekostigde internationale scholen.

De belangrijkste elementen uit de wetgeving zijn als volgt:

- De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, zijn benoemd in de wetgeving (art. 92, WPO). Daarbij gaat het o.a. om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, eerste inrichting en onderwijsleerpakketten, herstel van constructiefouten en herstel en vervanging bij schade door bijzondere omstandigheden.
- In de WVO is in 2005 een wetswijziging opgenomen waarbij de verantwoordelijkheid voor het onderhoud bij het VO is door gedecentraliseerd naar de schoolbesturen. Voor het PO is de verantwoordelijkheid voor het onderhoud sinds 1 januari 2015 door gedecentraliseerd naar de schoolbesturen.
- De gemeente(raad) is verplicht om een verordening voor de onderwijshuisvesting vast te stellen. Deze verordening dient in op overeenstemming gericht overleg met schoolbesturen tot stand te komen (WPO, art. 102). Binnen de gestelde kaders van deze WPO, WEC en de WVO kunnen gemeenten een eigen verordening opstellen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft ter ondersteuning een modelverordening voor de onderwijshuisvesting opgesteld waarin de Rijksregelgeving is vastgelegd. In de praktijk wordt deze modelverordening door gemeenten gebruikt en op onderdelen uitgebreid.
- De gemeente dient jaarlijks een budget vast te stellen zodanig dat redelijkerwijs kan worden voorzien in de huisvesting van de scholen op het grondgebied van de gemeenten.
- De gemeente dient een programma voorzieningen onderwijshuisvesting vast te stellen. Dit programma bevat alle aangevraagde voorzieningen die het jaar daaropvolgend voor bekostiging door de gemeente in aanmerking komen. Verzoeken die worden afgewezen moeten in een overzicht staan evenals de weigeringsgronden op basis waarvan aanvragen geweigerd kunnen worden.
- De uitzondering hierop is dat gemeenten met schoolbesturen kunnen overeenkomen dat het schoolbestuur zelf verantwoordelijk is voor de huisvestingsvoorzieningen en daarvoor van de gemeente jaarlijks een bedrag ontvangt. Hierbij gaat het om de zogenaamde doordecentralisatie. Dit kan gaan om alle huisvestingsvoorzieningen, maar ook om een gedeelte daarvan. Hoewel er sprake is van een doordecentralisatie van taken behoudt de gemeente de zorgplicht.

Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van het Rijk financiële middelen om te kunnen voldoen aan deze zorgplicht. De gemeente is vrij om deze middelen naar eigen inzicht te besteden en weegt daarvoor de investeringen in onderwijshuisvesting (inclusief bewegingsonderwijs) af tegen haar andere taken en verantwoordelijkheden.

3.2 Wettelijke taak schoolbesturen

De schoolbesturen gaan over de inhoud

van het onderwijs en zijn verantwoordelijk voor onderhoud, aanpassingen, exploitatie en beheer van de onderwijshuisvesting. Hiervoor ontvangen zij middelen van het Rijk, een zogenaamde lumpsum-vergoeding, bestaande uit een component per leerling en een component per school. Voor het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs is de demarcatie afwijkend: de gemeente is integraal verantwoordelijk voor de stichtingskosten en de (materiële) instandhouding. Indien een gymzaal onderdeel uitmaakt van het juridisch eigendom van een PO schoolbestuur, ontvangt het schoolbestuur een klokuurvergoeding voor de materiële instandhouding van de gemeente.

Voorstel voor wetswijziging
Op 27 januari 2025 is het wetsvoorstel planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting naar de Tweede Kamer gestuurd. Het voorstel beoogt dat processen en middelen beter op elkaar worden afgestemd en dat er een meer gelijkwaardige positie ontstaat tussen gemeenten en schoolbesturen. De kwaliteit van de onderwijshuisvestingsportefeuille zou het uitgangspunt moeten zijn. Een aantal zaken verandert door dit wetsvoorstel.

Renovatie
Renovatie wordt een voorziening in de onderwijshuisvesting waarvoor de gemeenten verantwoordelijk zijn. Daarbij wordt renovatie gedefinieerd als een alternatief voor nieuwbouw waarbij sprake is van vernieuwing of grootschalige verandering van een gebouw of een gedeelte daarvan door middel van een samenhangend geheel van maatregelen, dat is gericht op het verlengen van de levensduur

INTERVIEW 2

“Doordat we zo dicht op de school zitten, kunnen we vroegtijdig achterstanden signaleren”
Gulay Yigitdol, medewerker Spel- en Opvoedpunt

Al sinds de oprichting van het Spel- en Opvoedpunt in Leidschendam is Gulay Yigitdol erbij. Als spin in het web zag zij het punt uitgroeien tot een belangrijke vindplaats van opvoedkennis en contact voor ouders en hun kinderen. Het Spel- en Opvoedpunt is gehuisvest in het Integrale Kind en Expertise Centrum (IKEC) De Waterlelie. In het pand zitten ook een basisschool, peuter- en buitenschoolse opvang, kinderdagverblijf en verschillende zorg- en welzijnsorganisaties. Gulay ziet veel toegevoegde waarde in het gebouw als verzamelplek voor maatschappelijk relevante organisaties.

“Bij het Spel- en Opvoedpunt zien we veel ouders die behoefte hebben aan contact met andere ouders. Hier kunnen zij met hun kinderen langskomen en ervaringen met elkaar uitwisselen. Bij ons kunnen ze ook terecht met vragen over opvoeding en opgroeien. Door de plek in het gebouw is er een lage drempel voor ouders van de kinderen die hier op school zitten. Maar ook ouders van kinderen die elders naar school gaan, weten ons te vinden. Doordat we zo dicht op de school zitten, kunnen we vroegtijdig achterstanden signaleren. We werken cultuursensitief en merken dat ouders ons vertrouwen, waardoor ze zich kwetsbaarder durven opstellen. Dan is het extra fijn dat er zulke korte lijntjes met de andere organisaties in het gebouw zijn. Het is prettig om snel met professionals te kunnen schakelen, zodat we ouders en hun kinderen zo goed mogelijk kunnen helpen. Ik gun iedere school ruimte voor zo’n inlooppunt voor ouders!”

van het gebouw of het gedeelte daarvan.

IHP wordt wettelijke taak
Het IHP wordt wettelijk verankerd als verantwoordelijkheid van de gemeente.
De gemeenteraad stelt het integraal huisvestingsplan vast, dat in elk geval bevat:

- een beschrijving van elk schoolgebouw op het grondgebied van de gemeente;
- de geraamde investeringsbedragen per schoolgebouw voor de voorzieningen in de huisvesting, bedoeld in artikel 92, voor een periode van vier jaar;
- het beleid voor de onderwijshuisvesting in relatie tot de prognose van het aantal leerlingen in de gemeente in de periode waarop het plan betrekking heeft.

Meerjarenonderhoudsplan
Het bevoegd gezag stelt op basis van een bouwkundige inspectie per schoolgebouw een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) vast voor het onderhoud en stelt de gemeenteraad van de gemeente waar het betreffende schoolgebouw staat in de gelegenheid hier kennis van te nemen. Voorafgaand aan het op overeenstem-ming gericht overleg over het integraal huisvestingsplan brengt het bevoegd gezag het MJOP ter kennis van de deelnemers aan dit overleg.

Investeringsmogelijkheden PO
Aan de kosten genoemd in artikel 115 van de WPO, waarop een bevoegd gezag de bekostiging mag aanwenden, wordt een zin toegevoegd die de investeringsmogelijkheden bij primair onderwijs versoepelt: "Bij een overschot op deze bedragen kan het bevoegd gezag dat overschot besteden aan huisvestingsvoorzieningen".

Deze genoemde zaken in het wetsvoorstel zijn reeds tijdens de actualisatie van dit IHP al gehanteerd/geïmplementeerd.

3.3 Verordening huisvesting onderwijs

De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leidschendam-Voorburg 2020 biedt het juridische kader. De verordening is hoofdzakelijk een uitwerking van de regels zoals die in de WPO zijn vastgelegd, maar biedt ook ruimte voor een lokaal huisvestingsbeleid. Dit IHP is daarop de verbijzondering in relatie tot de huisvestingsonderzoeken en beschikbaar stellen van kredieten.

Op grond van de verordening stelt de gemeente (het college) jaarlijks het programma voorzieningen onderwijshuisvesting vast waarin wordt aangegeven welke aangevraagde voorzieningen voor vergoeding in aanmerking komen. De verordening bevat namelijk criteria voor het toekennen van huisvestingsaanvragen. Daarnaast is vastgelegd op welke vergoeding de schoolbesturen kunnen rekenen bij een bepaalde huisvestingsvoorziening. Een aanvraag voor opname van een voorziening op het programma voorzieningen onderwijshuisvesting moet volgens de verordening voor 1 februari van het jaar van de vaststelling van het programma voorzieningen onderwijshuisvesting zijn ingediend bij de gemeente. Ook bevat de verordening regels over het delen van ruimtes in schoolgebouwen met andere scholen, verenigingen of commerciële partijen, zoals kinderopvangorganisaties.

3.4 Integraal Huisvestingsplan

Dit Integraal Huisvestingsplan vat de gezamenlijke visie van schoolbesturen en gemeente Leidschendam-Voorburg op de onderwijshuisvesting samen en vertaalt deze naar voorgenomen huisvestingsmaatregelen per schoollocatie. Concreet voor de periode tot en met 2029 en met een globale doorkijk naar 2040.

Dit IHP wordt elke vier jaar herijkt, waarmee telkens de eerstvolgende vier jaar geconcretiseerd worden. Daarmee zijn gemeenten en schoolbesturen in staat om middelen te reserveren, te anticiperen en reageren op relevante ontwikkelingen en bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen op lokaal, regionaal, landelijk en internationaal niveau.

De gemeente en schoolbesturen spannen zich gezamenlijk in om de in het IHP opgenomen maatregelen te onderzoeken als onderdeel van een integraal huisvestingsonderzoek conform het bijgevoegde uitvoeringskader (bijlage 6).

Het College van Burgemeester & Wethouders stelt het uitvoeringsprogramma vast en geeft hieraan uitvoering. De Gemeenteraad heeft middelen beschikbaar gesteld waaruit investeringskredieten voor onderwijshuisvesting tot en met 2029 kunnen worden aangevraagd. Op basis van een huisvestingsonderzoek wordt de opgave van een project geformuleerd met bijbehorende voorlopige investering. Het toekennen hiervan is een raadsbesluit. Het definitieve investeringsbedrag wordt op basis van het definitief ontwerp vastgesteld (eveneens door de raad). Als voorwaarde voor het toekennen van middelen deelt het schoolbestuur een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) met de gemeente.

Ontwerp aula Sint Maartenscollege (DAT architecten)

3.5 Financiële uitgangspunten

De gemeente werkt vanuit financiële kaders. Dit zijn algemene kaders voor het vaststellen van kredieten en het begroten van de uitgaven, maar ook specifieke financiële kaders voor onderwijshuisvesting – zoals de begroting van nieuwbouwplannen en het werken met normbedragen. De financiële inkomsten en uitgaven voor de gemeente bepalen mede de kaders voor de onderwijshuisvesting.

Rekening houden met investeringen op de lange termijn

Nieuwe investeringen in de onderwijshuisvesting voor de lange termijn worden opgenomen in het Investeringsplan (IVP), welke door de gemeenteraad jaarlijks (voor de zomer) wordt afgewogen en vastgesteld. Alle projecten die voor de eerstkomende 4 jaar zijn gepland worden in het IVP opgenomen.

Begroting uitgaven

De investeringen voor onderwijshuisvesting worden in de begroting verwerkt in het programma onderwijs. De gemeente begroot en verantwoordt volgens het baten- en lastenstelsel; zij rekent investeringen voor nieuwe schoolgebouwen toe aan het tijdvak waarin deze gebruikt worden. Dit betekent dat de gemeente investeringen presenteert op de balans (activeren) en ten laste brengt van het resultaat via de afschrijvingskosten. Een groot deel van de uitgaven van de gemeente ligt daarom voor jaren vast in de vorm van afschrijvingskosten en rentekosten, samen kapitaallasten genoemd. Met ingang van dit IHP zal voor onderwijshuisvestingsprojecten de afschrijvingstermijn van investeringen worden verlengd van 40 naar 50 jaar.

Financiële risico's
Door de capaciteitsafspraken worden de risico's van een onvoorziene leerlingenontwikkeling per school beperkt. De risico's van een onvoorziene bouw kostenstijging kunnen worden beperkt door zo realistisch mogelijk te begroten. De stijging van de bouwkosten in de afgelopen jaren is vooral het gevolg van toenemende duurzaamheidseisen, krapte in de 'bouwmarkt' en schaarste van materialen (de vraag overstijgt het aanbod). Ook veranderende wet- en regelgeving kunnen van invloed zijn op de aard en kosten van projecten.

3.6 Beleggen bouwheerschap

Het beleggen van het bouwheerschap voor onderwijshuisvestingsprojecten bij het bevoegd gezag van de desbetreffende school maakt onderdeel uit van de onderwijswetgeving WPO, WVO EN WEC. Dezelfde onderwijswetten bieden echter ook de mogelijkheid om gezamenlijk te besluiten dat de gemeente als bouwheer optreedt en de voorziening tot stand brengt.

De gemeente wil met ingang van dit IHP het bouwheerschap van onderwijshuisvesting op zich nemen. Enerzijds omdat projecten steeds complexer worden en grotere risico's met zich meebrengen. Anderzijds om meer grip te krijgen op projecten met betrekking tot aspecten als investeringskosten en planning. Het borgen van kennis over meerdere projecten zal hier ook aan bijdragen.

De rol en positie van het onderwijs wordt vanzelfsprekend geborgd in de projecten. De inhoudelijke expertise op het geven van onderwijs ligt immers bij de schoolbesturen.

Interieur Veurs Voorburg

4. Beleidskaders

4.1 Capaciteitsafspraken

Om te voorkomen dat leerlingenstromen in Leidschendam-Voorburg leiden tot onwenselijke groei of daling van leerlingaantallen bij scholen zijn er in de voorgaande IHP's volumeafspraken opgenomen. Voor het BO waren de volumeafspraken afgeleid van de leerling instroom, voor het VO waren de (gewenste) leerlingaantallen het vertrekpunt. Voor het SBO is geen capaciteitsafspraak gemaakt, vanwege de specifieke doelgroep die dit betreft en het ontbreken van (lokale) alternatieven. Op basis van gesprekken met de schoolbesturen en een analyse van de voorgaande afspraken zijn voor een aantal locaties waar nodig de eerder gemaakte volumeafspraken bijgesteld. Uitgangspunt hierbij is dat per locatie het overeengekomen maximaal aantal leerlingen moet kunnen worden gehuisvest in de desbetreffende huisvesting (berekend op basis van het bruto vloeroppervlak). In dit IHP spreken we daarom niet langer van volumeafspraken, maar van capaciteitsafspraken.

Gemeente en schoolbesturen willen zowel de diversiteit in onderwijsaanbod als de spreiding van onderwijscapaciteit behouden en waar nodig versterken. Uitgangspunt hierbij is dat kinderen in het basisonderwijs zo veel mogelijk in hun eigen wijk naar school moeten kunnen gaan. Voor het voortgezet onderwijs heeft de gemeente meer een regiofunctie. In het IHP wordt ingezet op behoud van de positie die de gemeente op basis van het dekkend onderwijsaanbod inneemt in de regio.

Het bepalen van het maximaal aantal leerlingen op basis van het bruto vloeroppervlak gebeurt conform de verordening onderwijshuisvesting. Indien vanwege aantoonbare redenen (bijvoorbeeld een ongunstige verhouding tussen bruto en netto vloeroppervlakte (BVO te opzichte van NVO) de realiteit niet aansluit bij de norm zal de realiteit als uitgangspunt worden gehanteerd. De afwijkingen op de norm worden vastgelegd. De schoolbesturen kunnen hier geen rechten aan ontlenen (precedentwerking). De verordening blijft het uitgangspunt voor aanvragen bij huisvestingsvoorzieningen.

	Kern	Telling	Capaciteit
BO	Leidschendam	2.074	2..500
	Stompwijk	154	200
	Voorburg	3.447	3.740
	Gemeente	**5.675**	**6.440**
VO	Leidschendam	1.081	1.250
	Voorburg	3.680	4.220
	Gemeente	**4.761**	**5.470**

Tabel 1 – Capaciteitsafspraken per kern

De capaciteitsafspraken hebben consequenties voor zowel de gemeente als de schoolbesturen:

- **De gemeente** verplicht zich van haar kant zorg te dragen voor passende huisvesting op basis van het berekend leerlingenaantal passend bij de afgesproken capaciteitsafspraak, indien de leerlingen ook daadwerkelijk op die school zitten. Dat kan door te verwijzen of het gebouw uit te breiden – dit alles conform de verordening.
- **Schoolbesturen** committeren zich met de capaciteitsafspraken voor lange tijd aan het vastgestelde leerlingenaantal met een marge van 10%.
- **Schoolbesturen** kunnen geen aanspraak maken op uitbreiding bij realisatie van de capaciteitsafspraken, zelfs indien er op grond van de 10% marge toch recht op uitbreiding ontstaat.
- **Schoolbesturen** treden in overleg met de gemeente bij een voorgenomen wijziging van het onderwijsaanbod.

Capaciteitsafspraken basisonderwijs

Voor het primair onderwijs geldt dat er een plaatsingsbeleid wordt uitgevoerd, dat inhoudt dat leerlingen uit de wijk van de school voorrang hebben op leerlingen uit andere wijken of andere gemeenten. De afspraak uit het vorige IHP dat het plaatsingsbeleid niet geldt voor Montessorischool NV&R wordt gehandhaafd omdat zij geen buurtschool zijn.

Brin nr.	Onderwijslocatie	Type locatie	Kern	Telling 01-10-24	Capaciteits afspraak
03TQ	Basisschool Essesteijn	Hoofdlocatie	Voorburg	454	480
04SR	Montessorischool NV&R	Hoofdlocatie	Voorburg	402	450
06LU	Kindcentrum De Telescoop	Hoofdlocatie	Voorburg	278	340
07DP	RK-PC SWS Emmaüs	Hoofdlocatie	Leidschendam	554	520
07LY	Kindcentrum Trampoline	Hoofdlocatie	Leidschendam	234	280
07SP	Kindcentrum Cascade	Hoofdlocatie	Voorburg	277	330
07SP	Basisschool De Driemaster	Dislocatie	Voorburg	219	280
08NI	RKBS De Lusthof	Hoofdlocatie	Voorburg	468	480
08NI	RKBS Maerten van den Velde	Dislocatie	Stompwijk	154	200
08VR	PCBS De Zonnewijzer	Hoofdlocatie	Leidschendam	221	200
08VR	Klein Plaspoelpolder	Dislocatie	Voorburg	-	200
09MH	St. Maartensschool	Hoofdlocatie	Voorburg	337	360
10NH	CBS De Vijverhof	Hoofdlocatie	Voorburg	247	240
10VD	OBS De Margriet	Hoofdlocatie	Leidschendam	156	200
11JD	IKC MMiXX	Hoofdlocatie	Leidschendam	213	300
12JQ	PCBS Groen van Prinsterer	Hoofdlocatie	Voorburg	345	340
12NO	OBDB De Tandem	Hoofdlocatie	Leidschendam	239	280
12UO	OBS Prof. Casimirschool	Hoofdlocatie	Voorburg	245	240
13AR	OBS De Parachute	Hoofdlocatie	Voorburg	175	200
20UO	IKEC De Waterlelie	Hoofdlocatie	Leidschendam	198	240
20UU	RKBS Maria Bernadette	Hoofdlocatie	Leidschendam	259	280
20LI	SBO De Vliethorst	Hoofdlocatie	Leidschendam	121	-

Tabel 2 – Capaciteitsafspraken basisonderwijs

Het merendeel van de leerlingpopulatie komt van verder weg uit de gemeente of uit de regio.

De overeengekomen capaciteitsafspraken vormen het uitgangspunt met betrekking tot de ruimtebehoefte van onderwijs in projecten vanuit dit IHP. Voor een aantal locaties gelden afspraken die voorafgaand aan dit IHP zijn gemaakt:

1. RK-PC SWS Emmaüs – In overleg met het schoolbestuur wordt de volumeafspraak uit het IHP PO 2019-2023 gehandhaafd ondanks dat het gebouw geschikt is voor circa 500 leerlingen.
2. OBDB De Tandem – De volumeafspraak uit het IHP PO 2019-2023 wordt gehand-haafd ondanks dat het gebouw geschikt is voor circa 235 leerlingen. De capaciteitsafspraak is het gewenst aantal leerlingen op basis van verwachte groei van de basisgeneratie
3. CBS De Vijverhof – Na oplevering van de vernieuwbouw (lopend project) wordt voldaan aan de capaciteitsafspraak.
4. OBS De Margriet - Het huidige gebouw is geschikt voor circa 180 leerlingen. In aanloop naar de vernieuwbouw zijn 2 tijdelijke lokalen geplaatst.
5. RKBS Maria Bernadette - Na oplevering van de vervangende nieuwbouw (lopend project) wordt voldaan aan de capaciteitsafspraak.

Capaciteitsafspraken voortgezet onderwijs
Voor het voortgezet onderwijs wordt geen plaatsingsbeleid uitgevoerd. Dit zou betekenen dat leerlingen uit Leidschendam-Voorburg voorrang hebben op een plek bij de VO-scholen in Leidschendam-Voorburg en dat leerlingen uit andere gemeenten geen gelijke kans meer hebben op een plek bij de VO scholen in Leidschendam-Voorburg.

Brin nr.	Onderwijslocatie	Type locatie	Kern	Telling 01-10-24	Capaciteits afspraak
00HI00	Dalton College	Hoofdlocatie	Voorburg	901	1.250
00HI0_	Nevenvestiging Dalton College	Nevenvestiging	Voorburg	-	100
00XK00	Veurs Lyceum	Hoofdlocatie	Leidschendam	820	850
00XK02	Veurs Voorburg	Nevenvestiging	Voorburg	418	400
02MU00	Sint Maartenscollege	Hoofdlocatie	Voorburg	1.229	1.370
02VO00	Gymnasium Novum	Hoofdlocatie	Voorburg	805	800
21GU04	Corbulo College	Nevenvestiging	Voorburg	327	300
31EW01	's Gravendreef college	Nevenvestiging	Leidschendam	261	400

Tabel 3 – Capaciteitsafspraken voortgezet onderwijs

Dit is gezien de regionale functie van de VO-scholen niet wenselijk. Daarnaast zijn er regionale afspraken gemaakt over de toelating tot VO-scholen. Om de overgang tussen PO en VO zo eerlijk en ongehinderd mogelijk te laten verlopen hebben de schoolbesturen van Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk afspraken met elkaar gemaakt over het proces van aanmelding en toelating op VO-scholen. Deze afspraken geven vorm aan de jaarlijkse 'BOVO-procedure'

De overeengekomen capaciteitsafspraken vormen het uitgangspunt met betrekking tot de ruimtebehoefte van onderwijs in projecten vanuit dit IHP. Voor een aantal locaties gelden afspraken die voorafgaand aan dit IHP zijn gemaakt:

1. Dalton College – De volumeafspraak uit het IHP VO 2017-2026 voor 1.350 leerlingen wordt verdeeld over de hoofdlocatie en de nevenvestiging.
2. Gymnasium Novum - Er is een tijdelijke uitbreiding gerealiseerd te voldoen aan de volumeafspraak uit het IHP VO 2017-2026. Prognoses wijzen uit dat deze uitbreiding structureel nodig is.
3. 's Gravendreef college - Het huidige gebouw heeft onvoldoende capaciteit om 400 leerlingen te accommoderen, onderzocht wordt op welke wijze interne aanpassingen gedaan kunnen worden om wel de gewenste capaciteit te behalen.

Bij toekenning van voorzieningen in de huisvesting wordt nadrukkelijk gekeken naar de actuele situatie om 'gedwongen spreiding' of desinvesteringen te voorkomen. Zo zal de huisvesting bijvoorbeeld alleen worden aangepast wanneer de instroomaantallen uit de capaciteitsafspraken ook daadwerkelijk gehaald worden en de prognose die lijn bevestigt.

4.2 Bewegingsonderwijs

Naast de verantwoordelijkheid om te voorzien in adequate onderwijshuisvesting, is ook het voorzien in voldoende voorzieningen voor bewegingsonderwijs een verantwoordelijkheid van de gemeente. In dit IHP wordt de beschikbare capaciteit voor bewegingsonderwijs in relatie tot de (ontwikkeling) van de behoefte in kaart gebracht. En daar waar nieuwbouw van een of meerdere gymnastiekzalen onderdeel uitmaakt van een project voor onderwijshuisvesting, wordt daarmee rekening gehouden in de uitwerking.
Voor de gymnastiekzalen gaan we in de uitwerking van dit IHP uit van multifunctionele gebruiksmogelijkheden, zodat de sportaccommodatie ook na schooltijd zo functioneel mogelijk kan worden benut. De richtlijnen en adviezen die zijn opgesteld door KVLO en NOC*NSF hanteren we als uitgangspunt voor de afmetingen van en eisen die worden gesteld aan deze voorzieningen. Uiteindelijk zal per situatie bij het opstellen van het huisvestingsplan opnieuw moeten worden beoordeeld wat voor die omgeving en situatie de meest passende sportaccommodatie is.

4.3 Lopende ontwikkelingen

De wereld staat niet stil tijdens het proces van het ontwikkelen van een IHP. Voor een aantal schoollocaties lopen projecten vanuit de vorige IHP's. Zo wordt er voor CBS De Vijverhof vernieuwbouw gerealiseerd. Voor zowel RKBS Maria Bernadette als het St. Maartenscollege wordt gewerkt aan een plan voor vervangende nieuwbouw.

Lokale Educatieve Agenda
Zoals eerder aangegeven wordt in de LEA

uitwerking gegeven aan thema's rond talentontwikkeling voor kinderen. Bij het opstellen van de huisvestingsplannen voorafgaand aan uitvoering van projecten, zullen deze ontwikkelingen worden meegenomen.

Energietransitie
De gemeente werkt met diverse partners aan het aardgasvrij maken van de gemeente. Dat doet zij gefaseerd per wijk. Bij de uitvoering van projecten uit het IHP zal telkens worden gekeken hoe een project zich verhoudt tot ontwikkelingen op dit gebied.

Gezonde schoolpleinen
De gemeente werkt samen met Jantje Beton en IVN Natuureducatie aan het project Gezonde Schoolpleinen 25/26 voor het vergroenen van bestaande schoolpleinen. Voor nieuw te realiseren buitenruimte bij basisscholen hebben we in dit IHP de ambitie voor groenblauwe schoolpleinen opgenomen.

Groen schoolplein OBS De Parachute

INTERVIEW 3

"Bewegingsonderwijs is de basis van een gezonde toekomst. Dat wil je terugzien in het schoolgebouw"
Jorick Hendriksen, Operationeel manager Athletic Skills Model

Als oud-gymleraar weet Jorick hoe je leerlingen in beweging brengt. Tegenwoordig zet hij zijn ervaring en kennis in om bewegingsonderwijs opnieuw vorm te geven. Met de stijgende zorgen over beweegarmoede en overgewicht voelt hij de noodzaak om verandering te brengen.

"We weten allemaal dat kinderen meer moeten bewegen. De beweegrichtlijn adviseert 1 uur beweging per dag en 3 keer per week intensieve inspanning. Toch halen veel kinderen dat niet. Waar voorheen de conditie prioriteit was, draait het nu om een combinatie van motoriek, fitheid én de sociaal-emotionele ontwikkeling. Je wil dat activiteiten niet alleen effectief zijn, maar dat leerlingen uit de les komen met het gevoel dat ze iets gaafs gedaan hebben. Dat kan verder gaan dan de gebruikelijke gooi, vang, sla en mik-activiteiten.

Daarom zou ik scholen en de gemeente willen uitdagen om op andere manier naar gymzalen te kijken. Denk aan energieke, uitdagend, multifunctionele ruimtes.. Of door, eventueel aanvullend op de reguliere sporthal, ruimte te bieden aan bijvoorbeeld dans, urban, budo of klimmen. Door bij het ontwerp gelijk na te denken over de inhoud breng je esthetiek en functionaliteit samen. Bewegingsonderwijs is de basis van een gezonde toekomst. Dat wil je terugzien in een schoolgebouw."

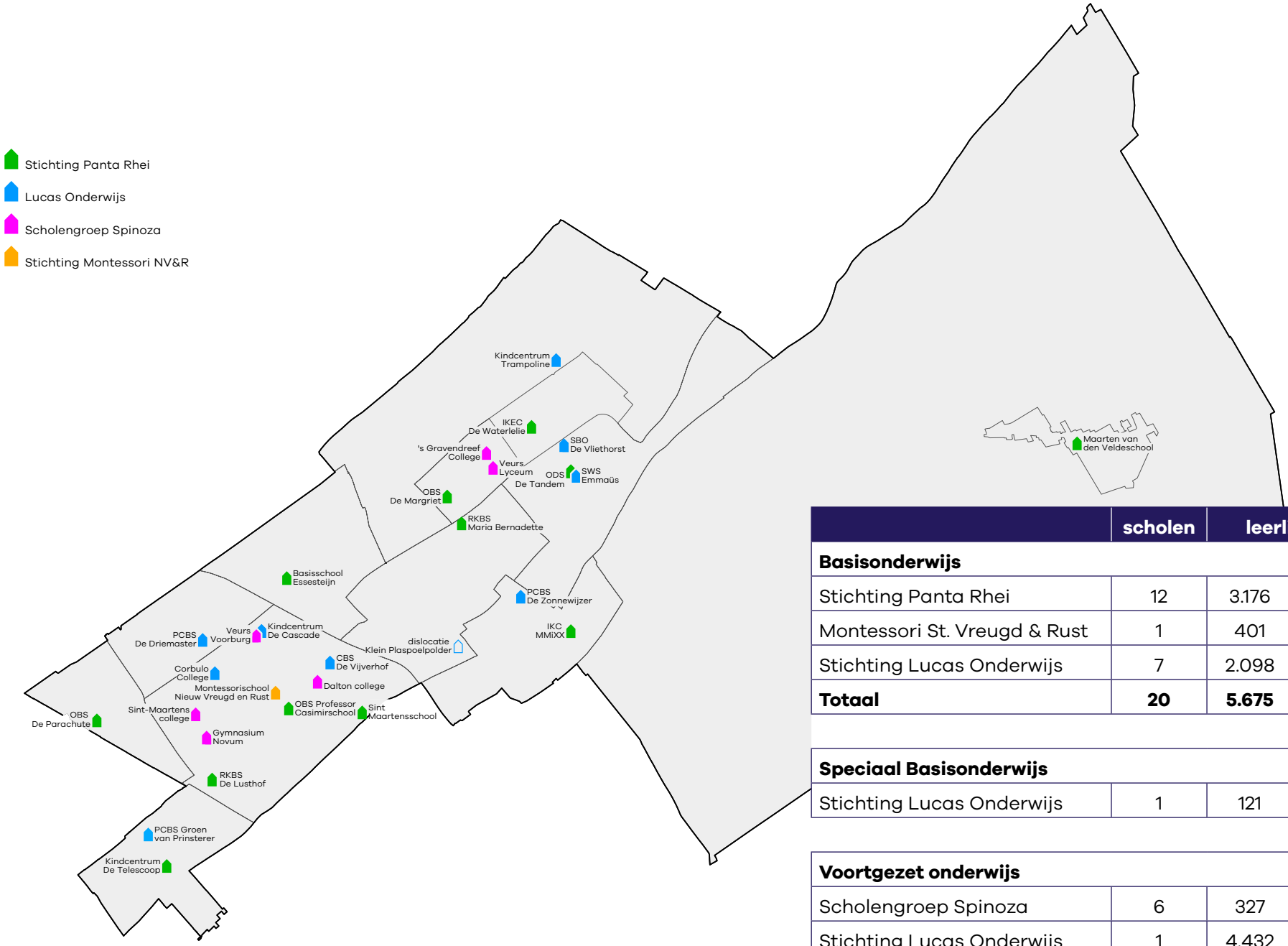

	scholen	leerlingen	
Basisonderwijs			
Stichting Panta Rhei	12	3.176	56%
Montessori St. Vreugd & Rust	1	401	7%
Stichting Lucas Onderwijs	7	2.098	37%
Totaal	**20**	**5.675**	

Speciaal Basisonderwijs			
Stichting Lucas Onderwijs	1	121	100%

Voortgezet onderwijs			
Scholengroep Spinoza	6	327	7%
Stichting Lucas Onderwijs	1	4.432	93%
Totaal	**20**	**4.759**	

5. Het onderwijs in Leidschendam-Voorburg

Leidschendam-Voorburg telt in het funderend onderwijs (primair en voortgezet) in totaal 28 schoollocaties die ressorteren onder vier schoolbesturen. Daarvan zijn 20 basisscholen, 1 school voor speciaal basisonderwijs en 7 voortgezet onderwijs scholen. De gebouwen van deze scholen hebben een gezamenlijk oppervlak van bijna 80.000 m² BVO en zijn gemiddeld 44 jaar oud.

Aantal gebouwen	Aantal schoolbesturen	Onderwijscapaciteit (m^2 BVO)	Gemiddelde gebouwleeftijd
28	4	79.532	44

5.1 Basisscholen

Leidschendam-Voorburg telt 20 basisscholen, verdeeld over 20 locaties. Leerlingen hebben de keuze uit openbaar, rooms-katholiek, protestants-christelijk, interconfessioneel en algemeen bijzonder onderwijs. Naast deze onderwijsrichtingen op basis van het geloof kunnen ouders ook kiezen voor onderwijs volgens de Montessori- of Daltonmethode. De gemiddelde loopafstand voor de leerlingen naar scholen bedraagt 1,03 kilometer; daarmee is het onderwijsaanbod voldoende gespreid en redelijk divers.

Er zijn drie schoolbesturen voor het basisonderwijs in Leidschendam-Voorburg:

Stichting Panta Rhei biedt openbaar, rooms-katholiek en algemeen bijzonder onderwijs aan in Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Leidschenveen (Den Haag) en Oegstgeest;

Stichting Lucas Onderwijs biedt rooms-katholiek, protestants-christelijk, algemeen bijzonder, interconfessioneel en openbaar onderwijs aan in Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Den Haag, Delft, Westland, Zandvoort en Pijnacker-Nootdorp;

Montessori Stichting Vreugd & Rust (NV&R) biedt algemeen bijzonder onderwijs aan in Leidschendam-Voorburg en Leidschenveen (Den Haag).

5.2 Speciaal basisonderwijs

Naast basisonderwijs is er in Leidschendam-Voorburg ook één school voor speciaal basisonderwijs. SBO De Vliethorst is gevestigd in de wijk 't Lien / De Rietvink en is onderdeel van Stichting Lucas Onderwijs.

5.3 Voortgezet onderwijs

Leidschendam-Voorburg telt zeven VO-scholen. Het VO wordt aangeboden door Scholengroep Spinoza en Stichting Lucas Onderwijs. Daarnaast is er in de gemeente ook nog één school voor voortgezet speciaal onderwijs, het Schakenbosch College. Deze school (met brin-nummers 05YX12 en 05YX13) valt buiten dit IHP.

Scholengroep Spinoza biedt VO aan in Leidschendam-Voorburg, Den Haag en Delft. In Leidschendam-Voorburg biedt Spinoza een breed aanbod aan VO: alle niveaus van het VMBO (met LWOO), HAVO, VWO en Gymnasium.

Stichting Lucas Onderwijs is een interconfessionele scholengroep en biedt VO aan in Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer. In Leidschendam-Voorburg biedt Stichting Lucas Onderwijs een Tech & Design College.

Alle basisscholen in Leidschendam-Voorburg zijn, samen met bijna alle basisscholen van Den Haag en Rijswijk, aangesloten bij het Samenwerkingsverband Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH). Het samenwerkingsverband is gevestigd in Den Haag.

5.2 Leerlingenprognoses

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft eind 2024 leerlingenprognoses laten opstellen. Deze prognoses zijn opgesteld op basis van de oktobertelling van 2023 en zijn meegenomen als uitgangspunt van het IHP.

Deze actuele leerlingenprognoses (zie bijlage 2) geven inzicht in de verwachte ontwikkeling

Type	Cluster	Telling	Prognose			Δ 2025 - 2039
		2025	2029	2034	2039	
(S)BO	Voorburg Noord	521	484	458	468	-10%
	Bovenveen	585	575	542	540	-8%
	Voorburg West	575	540	549	571	-1%
	Voorburg Midden en Oud	1.352	1.255	1.207	1.248	-8%
	Essesteijn	544	496	513	580	7%
	Voorburg	**3.577**	**3.350**	**3.269**	**3.407**	**-5%**
	Damsigt e.o.	630	572	551	561	-11%
	Leidschendam Zuid e.o.	655	733	754	768	17%
	De Heuvel / Amstelwijk	253	231	220	221	-13%
	De Zijde / Duivenvoorde / Park Veursehout	413	470	521	548	33%
	De Prinsenhof	602	590	545	543	-10%
	't Lien / Rietvink	639	641	605	605	-5%
	Stompwijk	188	187	186	189	1%
	Klein Plaspoelpolder	0	94	218	218	n.v.t.
	Overgoo	0	0	133	201	n.v.t.
	Leidschendam	**3.380**	**3.518**	**3.733**	**3.854**	**14%**
Subtotaal		**6.957**	**6.868**	**7.002**	**7.261**	**4%**
VO	Leidschendam	2.984	3.220	3.389	3.325	11%
	Voorburg	2.918	2.897	2.757	2.641	-9%
Subtotaal		**5.902**	**6.117**	**6.146**	**5.966**	**1%**
Totaal		**12.859**	**12.985**	**13.148**	**13.227**	**3%**

Tabel 5 – Basisgeneratie Leidschendam-Voorburg

Type	Cluster	Telling	Prognose			Δ 2025 - 2039
		2025	2029	2034	2039	
(S)BO	Voorburg Noord	175	169	163	167	-5%
	Bovenveen	215	237	229	233	8%
	Voorburg West	624	602	621	648	4%
	Voorburg Midden en Oud	1.983	1.893	1.889	1.960	-1%
	Essesteijn	454	428	439	479	6%
	Voorburg	**3.451**	**3.329**	**3.341**	**3.487**	**1%**
	Damsigt e.o.	259	253	257	263	2%
	Leidschendam Zuid e.o.	434	474	534	558	29%
	De Heuvel / Amstelwijk	156	140	134	135	-13%
	De Zijde / Duivenvoorde / Park Veursehout	233	272	272	279	20%
	De Prinsenhof	198	210	197	198	0%
	't Lien / Rietvink	914	936	924	941	3%
	Stompwijk	151	151	151	153	1%
	Klein Plaspoelpolder	0	47	175	209	n.v.t.
	Overgoo	0	0	0	0	n.v.t.
	Leidschendam	**2.345**	**2.483**	**2.644**	**2.736**	**17%**
Subtotaal		**5.796**	**5.812**	**5.985**	**6.223**	**7%**
VO	Leidschendam	3.679	3.730	3.730	3.771	3%
	Voorburg	1.080	1.064	1.080	1.090	1%
Subtotaal		**4.759**	**4.794**	**4.810**	**4.861**	**2%**
Totaal		**10.555**	**10.606**	**10.795**	**11.084**	**5%**

Tabel 6 – Oktobertelling 01-10-2024 en leerlingprognoses

van het aantal leerlingen in de komende jaren. Xxllnc geeft aan: "In de ramingen van leerlingenaantallen zijn twee ontwikkelingen verwerkt. Dit zijn de trends in de omvang van de basisgeneratie in de afzonderlijke gebieden van de gemeente Leidschendam-Voorburg en de schoolkeuze. Bij de opzet van de prognoses zijn cijfers verwerkt met een uitsplitsing van leerlingen naar herkomstgebied."

Ook zijn de vastgestelde woningbouwontwikkelingen in de verschillende deelgebieden meegenomen in de prognose.

Basisgeneratie
De basisgeneratie geeft de omvang weer van de 4- tot en met 11-jarigen plus 30% 12-jarigen voor de berekening van leerlingenprognoses in het primair onderwijs. Voor het voortgezet onderwijs wordt uitgegaan van 70% van de 12-jarigen plus de 13- tot en met 18-jarigen. In tabel 5 op de vorige pagina wordt de basisgeneraties in de gemeente Leidschendam-Voorburg weergeven.

In 2025 zijn er circa 6.960 kinderen in de basisgeneratie voor het basisonderwijs en circa 5.900 kinderen in de basisgeneratie voor het voortgezet onderwijs. Naar verwachting zullen beide basisgeneraties groeien, met een iets grotere groei in de basisgeneratie voor het basisonderwijs (± 4%). Als we de vergelijking maken tussen de twee kernen; Voorburg en Leidschendam, dan is daar wel een duidelijk verschil in te zien. In Leidschendam wordt een groei verwacht (± 14% in de basisgeneratie voor het basisonderwijs en ±11% in de basisgeneratie voor het voortgezet onderwijs), terwijl in Voorburg de basisgeneratie naar verwachting zal teruglopen.

Woningbouwontwikkelingen
De prognose van deze basisgeneratie vloeit voort uit de demografische ontwikkelingen die zich in het verleden hebben voorgedaan en uit de aannames voor groei en trends voor de toekomst. Een belangrijk component daarvan zijn de woningbouwontwikkelingen. In bijlage 2 worden de mutaties in de woningenvoorraad in de gemeente Leidschendam-Voorburg weergegeven.

In de komende 10 jaar vinden in Leidschendam de grootste woningbouwontwikkelingen plaats. Met name in Leidschendam Zuid (onderdeel van het cluster 'Zuid en Damsigt' zijn grote ontwikkelingen voorzien (circa 2.320 nieuwe woningen). Maar ook in de wijken De Prinsenhof & De Heuvel/Amstelwijk & De Zijde/ Duivenvoorde/Park Veursehout wordt een toename van circa 740 woningen verwacht. In Voorburg worden in Bovenveen en Essesteijn ongeveer 470 woningen gerealiseerd. Deze woningbouwontwikkelingen en 'mutaties' van de woningvoorraad zijn vastgesteld en/ of onherroepelijk. Daarmee behoren zij tot de 'harde' plancapaciteit. Daarnaast zijn er nog enkele 'zachte' plannen die nog in de ontwerp- of planologisch voorbereidende fase zijn of enkel nog als potentieel te boek staan.

Leerlingenprognoses
De opgestelde leerlingenprognoses van teldatum 01-10-2024 zijn verwerkt in tabel 6 (pagina 23). Het totale aantal leerlingen in zowel Voorburg als Leidschendam naar verwachting met 5% zal toenemen van 2025 tot 2039. Dit komt neer op circa 530 leerlingen. Deze groei is het meest zichtbaar in Leidschendam (70% van de groei).
In Leidschendam-Voorburg gaan 5.675 leerlingen naar de scholen in het basisonderwijs (teldatum 1 oktober 2024). Over de gehele gemeente gezien blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel met een lichte stijging op het eind van de prognoses. Waar het aantal leerlingen in Voorburg redelijk stabiel blijft met een lichte stijging van 1%, laat Leidschendam een aanzienlijke groei zien van 17%. Dit komt mede door het opnemen van een nieuwe dislocatie (van PCBS de Zonnewijzer) die zou kunnen groeien naar 200 leerlingen. Het subtotaal voor het basisonderwijs toont een groei van 7%.

In Leidschendam gaan op teldatum 01-10-2024 121 leerlingen naar het speciaal basisonderwijs (SBO). De leerlingenprognose laat voor het komende jaar een groei zien van 12%. In absolute getallen betekent dat een groei van 15 tot 25 leerlingen. Groei van deze school is echter niet in lijn met de beleidsafspraken die in het SPPOH zijn gemaakt.

In Leidschendam-Voorburg gaan 4.759 leerlingen naar de scholen in het voortgezet onderwijs (teldatum 1 oktober 2024). De prognoses laat bij de scholen in Voorburg een stabiele situatie zien van 1% groei in het aantal leerlingen. In Leidschendam is een lichte stijging waar te nemen van 3% groei. Het subtotaal voor het voortgezet onderwijs toont een groei van 2%.

Leerlingenstromen
Voor het basisonderwijs is het uitgangspunt dat zo veel mogelijk kinderen in hun eigen wijk naar school kunnen. Toch gaan niet alle kinderen naar school in hun eigen gemeente. Van de 5.675 leerlingen in het basisonderwijs komen er 453 uit omringende gemeenten.

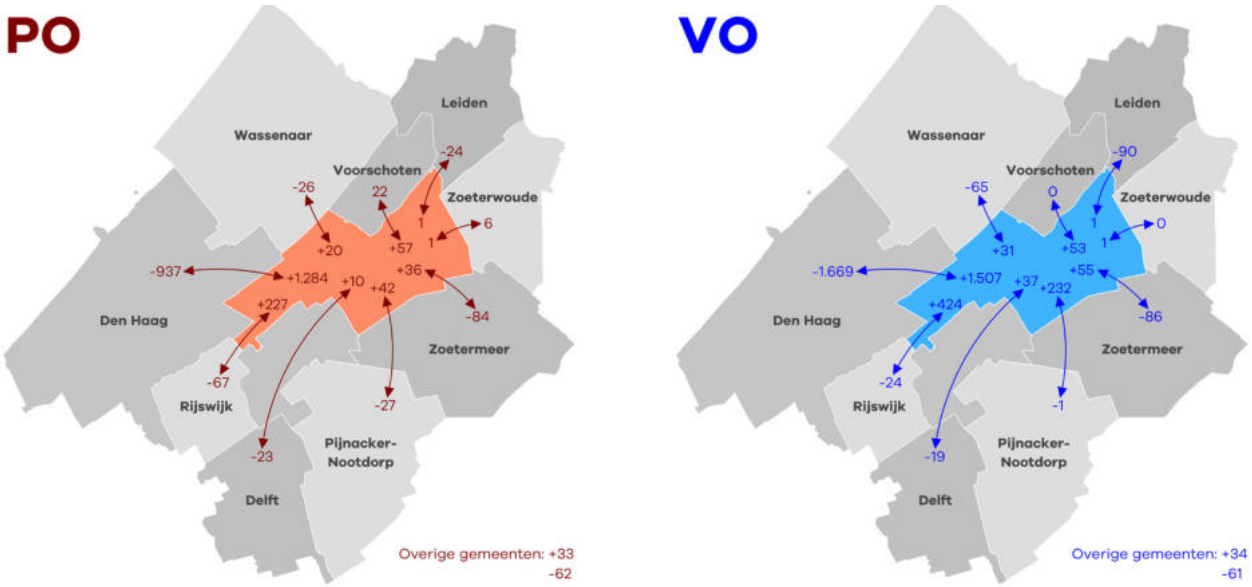

Figuur 1 – Leerlingstromen in het Primair en Voortgezet Onderwijs o.b.v. teldatum 01-10-2024

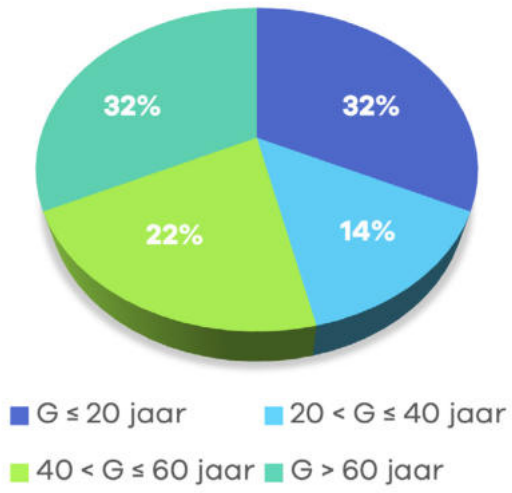

Figuur 2 – Leeftijd van onderwijshuisvesting

Dat is 8% van de leerlingpopulatie in Leidschendam-Voorburg. Voor het SBO en VO geldt dat dit meer regionale voorzieningen zijn. Van de leerlingpopulatie in het SBO komt 32% uit omringende gemeenten (39 leerlingen). Voor het VO is dit ca. 50% (2.373 leerlingen). Andersom gaan er 1.278 leerlingen in het PO en 2.015 leerlingen in het VO naar scholen in omringende gemeenten. Gegevens over de leerlingstromen zijn weergegeven op figuur 1 (zie ook bijlage 2).

5.3 Onderwijshuisvesting

Voor de actualisatie van het IHP is de staat van de schoolgebouwen opnieuw in kaart gebracht. Voor elk gebouw is een factsheet opgesteld (zie bijlage 3). De schoolbesturen hebben actuele gegevens aangeleverd over de capaciteit en de staat van de gebouwen. Op basis van deze gegevens zijn de gebouwen geanalyseerd op kwaliteit en financiën. Deze analyse is opgenomen in bijlage 3.
In de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn 28 scholen gevestigd in 28 schoolgebouwen. De totale beschikbare onderwijscapaciteit is 79.532 m² BVO. Schoolgebouwen in het basisonderwijs hebben een gemiddelde onderwijscapaciteit van 1.722 m² BVO per schoolgebouw, en scholen in het voortgezet onderwijs 5.977 m² BVO per schoolgebouw.

De gemiddelde gebouwleeftijd is 44 jaar. Het gaat hier om het initiële bouwjaar, eventuele uitbreidingen en/of renovatie zijn niet meegerekend. Er zijn opvallend veel schoolgebouwen in de oudere categorieën van 40 jaar en ouder. Zelfs 9 gebouwen die meer dan 60 jaar geleden zijn gebouwd. Een aantal van deze gebouwen is in de afgelopen jaren gerenoveerd en/of uitgebreid. In de afgelopen periode is er ook een flinke slag geslagen in het realiseren van nieuwe schoolgebouwen, zo zijn er op dit moment 9 schoolgebouwen jonger dan 20 jaar (zie figuur 2).

Integraal Kindcentrum MMiXX

6. Visie op onderwijshuisvesting

Het onderwijs en de huisvesting spelen een belangrijke en veelal centrale rol in de wijk. Zoals in de LEA geformuleerd, is het de visie om als basisvoorzieningen samen te werken vanuit het perspectief van het kind en de jongere. Onderstaand wordt voor het primair en voortgezet onderwijs beschreven welke invloed deze visie heeft op de huisvesting. Daarnaast gaat dit hoofdstuk in op de capaciteitsafspraken en de visie op het stimuleren van meer beweging.

6.1 Primair onderwijs

De gemeente, schoolbesturen en opvangpartijen hebben de ambitie om, daar waar gewenst, (integrale-) kindcentra te realiseren. In een kindcentrum wordt voorzien in een doorgaande leerlijn van 0 tot 12 jaar. In een kindcentrum worden voorzieningen gehuisvest/activiteiten georganiseerd in belang van het kind en het gezin, aansluitend bij de behoeften van de populatie. Concreet bestaat een kindcentrum op zijn minst uit de combinatie van onderwijs en kinderopvang. Afhankelijk van de behoefte vanuit de organisatie of vanuit de wijk kunnen er aanvullende voorzieningen (zoals bijvoorbeeld (jeugd)zorg) aan het kindcentrum worden toegevoegd. Het aanbod binnen een kindcentrum verschilt dus per wijk en zelfs per locatie. De voorzieningen hoeven niet altijd onder één dak gehuisvest te zijn, het uitgangspunt is dat de benodigde voorzieningen thuis nabij te vinden zijn. De omgevingsvisie, de onderwijsvisie en wijkgerichte programma's, zoals Sterk voor Noord, dragen bij aan het vormgeven van een dekkend aanbod binnen de wijk, al dan niet onder één dak gehuisvest. In Leidschendam-Voorburg is er oog voor een breed aanbod aan voorzieningen en concepten, zodat er voor ieder kind een passend plek te vinden is.

Het huisvesten van het primair onderwijs is onderdeel van de zorgplicht van de gemeente. Het voorzien in huisvesting voor kinderopvang is geen taak van de gemeente, hoewel de gemeente wel verantwoordelijk is voor (een dekkend) aanbod van voor- en vroegschoolse educatie. Voor het realiseren van een kindcentrum is er extra bouwvolume nodig voor het huisvesten van onder andere voor- en vroegschoolse educatie, kinderopvang en buitenschoolse opvang.

Uitgangspunt is dat dit extra bouwvolume niet ten laste van de begroting onderwijs(huisvesting) van de gemeente wordt gefinancierd. Conform de huidige systematiek wordt voor het eigendom en beheer van een kindcentrum een Vereniging van Eigenaren (VvE) opgericht. Binnen deze VvE verkrijgt het schoolbestuur het juridisch eigendom van het onderwijs en (indien van toepassing) de gymzaal. De ruimte voor partners wordt door de gemeente vervolgens aan maatschappelijke organisaties (passend binnen de visie van de LEA) langjarig en op basis van een kostprijs dekkend tarief verhuurd. Dit deel blijft eigendom van de gemeente. Er dienen

IHP

Primair Onderwijs

- Het ontwikkelen van integrale kindcentra is het streven, maar geen verplichting. In het huisvestingsonderzoek wordt de behoefte en haalbaarheid van een kindcentrum onderzocht;
- De behoefte aan primair onderwijs wordt in kaart gebracht (o.b.v. leerlingenprognoses en onderwijskundig concept);
- Inzicht in huidige huisvestingssituatie;
- In het huisvestingsonderzoek wordt voorafgaand aan ieder project geïnventariseerd welke basisvoorzieningen kunnen worden toegevoegd, vanuit de directe omgeving of vanuit aanvullende behoefte.

Door het realiseren van integrale kindcentra voldoet de gemeente aan haar verplichting om te voldoen in onderwijshuisvesting, tegelijkertijd neemt de gemeente een extra stap in het realiseren van een brede voorziening waarbij de doorgaande leerlijn voor het kind centraal staat.

duidelijke en uniforme afspraken gemaakt te worden over de verantwoordelijkheden en financiering van het beheer binnen VvE's.

6.2 Voortgezet onderwijs

Ook de huisvesting van het voortgezet onderwijs heeft een betekenis voor de wijk. Vanuit het maatschappelijk belang is het de ambitie om voorzieningen in het gebouw open te stellen voor wijkinitiatieven. De keuken in het Veurs Voorburg wordt bijvoorbeeld buiten schooltijden beschikbaar gesteld aan de buurt, maar ook techniek voorzieningen of een aula zijn breder inzetbaar. Van belang, bij het medegebruik buiten schooltijden, is een goede toegankelijkheid en afsluitbaarheid van de betreffende voorziening in relatie tot de rest van het gebouw (compartimenteerbaarheid). Onder wijkinitiatieven verstaan we ook de nabijgelegen kindcentra. Voorzieningen binnen het voortgezet onderwijs kunnen een aanvulling zijn op het programma van een kindcentrum. De samenwerking en mogelijkheden van gedeeld gebruik van voorzieningen worden per locatie verder verkend. Een directe relatie tussen school en sportvoorzieningen is wenselijk. Een aantal locaties beschikken over inpandige gymzalen. Waar die fysieke relatie niet mogelijk is, wordt zoveel mogelijk gestuurd op het vormen van een netwerk door de scholen met sportvoorzieningen (verenigingen en accommodaties).

De functie van een VO- school is meer regionaal gericht dan wijkgericht. Het gaat veelal om grotere gebouwen dan in het basisonderwijs. Het is daarom van belang om een VO-school zo goed mogelijk in te passen in haar omgeving, in de wijk. Dat begint bij

IHP

Voortgezet Onderwijs

- Behoefte aan voortgezet onderwijs in kaart gebracht (op basis van leerlingenprognose en aanbod);
- Inzicht in de huidige huisvestingssituatie;
- Inzicht in vervanging of toevoeging onderwijshuisvesting VO;
- Bij in stand te houden onderwijslocaties wordt gekeken wat mogelijkheden zijn om de veiligheid rond de schoollocaties te optimaliseren;
- Bij (vervangende) nieuwbouw op de huidige locatie wordt vanuit de situering en positionering van het gebouw op het kavel rekening gehouden met verkeers- en sociale veiligheid, met voldoende terreinoppervlak voor gebouw, stallingen, parkeren en buitenruimte en zo mogelijk met fysieke verbinding met sportvoorzieningen;
- Bij (vervangende) nieuwbouw opgaven wordt rekening gehouden met compartimenteerbaarheid van het gebouw, zodat naschools/gedeeld gebruik van voorzieningen op een beheersbare manier mogelijk wordt.

De gemeente heeft ook ten aanzien van de huisvesting van het voortgezet onderwijs een zorgplicht. Daarin staat de gemeente niet op zichzelf, maar in relatie tot andere gemeenten in de regio. Besluiten binnen de gemeente kunnen daardoor van invloed zijn op andere gemeenten.

Er vindt in het RPO Haaglanden overleg (Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen) regionaal afstemming plaats tussen de schoolbesturen over zaken die van invloed zijn op andere scholen in de regio. De gemeente Leidschendam-Voorburg kan echter met de schoolbesturen autonoom over de kwaliteit van de huisvesting en de inpassing daarvan in de omgeving beslissen.

een goede planologische inpassing. Het is van belang om bij (ver)nieuwbouw vroegtijdig de hier genoemde thema's voor die inpassing mee te nemen bij de keuze voor een locatie en de inpassing op een locatie.

Voor het voortgezet onderwijs is de beheersbaarheid van het aantal leerlingen in de omgeving van de school een belangrijk aspect. Dat heeft betrekking op een verkeersveilige toegang tot de schoollocatie, maar ook met de sociale veiligheid rond de schoollocatie tijdens en na schooltijden. Zowel medewerkers als leerlingen worden gestimuleerd om met de fiets naar de schoollocatie te komen. Dat moet wel ondersteund worden met de fysieke inrichting van de omgeving rond de schoollocatie: veilige fietsroutes en voldoende veilige stallingsplekken voor fietsen op het terrein. Ook pauzevoorzieningen spelen een rol in de beheersbaarheid. Een voldoende ruime en aantrekkelijk ingerichte buitenruimte nodigt leerlingen uit om hun pauze op het schoolplein door te brengen.

Naast beheersbaarheid is ook gezondheid een belangrijk thema dat inspeelt op de relatie tussen de VO-school en haar omgeving. Een schoollocatie is een rookvrije omgeving. De omgeving van een school dient roken te ontmoedigen en wordt waar mogelijk zelfs op basis van verboden afgedwongen. Bij gezondheid past ook het stimuleren van gezonde voeding en het ontmoedigen van ongezonde voeding.

6.3 Doorgaande leerlijn

De wens om ieder kind in staat te stellen zijn of haar talenten te ontwikkelen, vraagt om doorgaande leerlijnen. De gemeente, het onderwijs en de kinderopvang zetten zich in om de overgang tussen de kinderopvang, het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs, waar nodig, in Leidschendam-Voorburg te verbeteren. De doorgaande leerlijn van kinderopvang naar het primair onderwijs is omschreven in paragraaf 6.1.

Het versoepelen van de overgang tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs is in ontwikkeling. In dergelijke initiatieven wordt onderzocht of het moment van niveaubepaling kan worden uitgesteld of versneld, afhankelijk van de ontwikkeling van de leerling. Een eerste stap is om gezamenlijk te bepalen hoe de overstap van het primair naar het voortgezet onderwijs inhoudelijk kan worden vormgegeven. In de LEA wordt hier in de programmalijn 'School van de toekomst' verdere uitwerking aan gegeven. De huisvesting volgt de inhoudelijke ambitie. Per project wordt bekeken hoe vorm kan worden gegeven aan deze ambitie.

6.4 Capaciteitsafspraken

Het streven is om een evenwichtige spreiding van leerlingen over de scholen en een efficiënte inzet van de beschikbare onderwijsruimte en van organisatiecapaciteit te realiseren. De verwachting is dat hiermee de kwaliteit van het onderwijs voor de gemeente Leidschendam-Voorburg zo evenwichtig mogelijk kan worden gewaarborgd en dat thuis nabij onderwijs voor iedereen beschikbaar is. Gemeente en schoolbesturen zetten zich in voor een optimale spreiding en bereikbaarheid van onderwijs om zoveel mogelijk recht te doen aan de keuzevrijheid van ouders. De kwantiteit speelt hierbij een rol, maar er is ook aandacht voor een divers aanbod aan onderwijsconcepten. Tegelijkertijd dient voorkomen te worden dat scholen te klein worden om de kwaliteit nog te kunnen waarborgen en er onnodig leegstand ontstaat, terwijl elders uitbreidingsverzoeken worden ingediend. In het verleden zijn er daarom voor het primair en voortgezet onderwijs capaciteitsafspraken gemaakt. Deze capaciteitsafspraken blijven het vertrekpunt. Indien ontwikkelingen (woningbouw of demografische ontwikkelingen in een gebied) daar aanleiding toe geven, stellen we de capaciteitsafspraken bij. Deze bijstelling kan uitsluitend na overleg en met instemming van alle schoolbesturen.

6.5 Beweging en buitenruimte

In de gemeente Leidschendam-Voorburg wordt ieder kind uitgedaagd om veel te bewegen zowel tijdens als buiten schooltijd. Hier wordt op verschillende manier invulling aan gegeven. Voor zowel de kindcentra als het voortgezet onderwijs worden kinderen, hun ouders en medewerkers gestimuleerd om lopend of met de fiets naar school te komen. Dat wordt ondersteund met de fysieke inrichting van de omgeving rond de locaties: veilige fietsroutes en voldoende stallingsplekken voor fietsen op het terrein.

Kinderen krijgen op het plein maximaal de ruimte om te bewegen en te spelen. De speeltoestellen zijn uitdagend en stimuleren het ontwikkelen van motorische vaardigheden. De buitenruimte kan daarnaast ingezet worden om lessen of instructie in de buitenlucht te geven (buitenlokaal). Bij de inrichting van de buitenruimte is hier aandacht voor. De schoolpleinen zijn groenblauw en dragen

IHP

Capaciteitsafspraken

- Thuis nabij onderwijs is voor het Primair Onderwijs het streven, per wijk bekijken of de huidige capaciteitsafspraken toereikend zijn;
- Uitwijkmogelijkheden naar aangrenzende wijken inzichtelijk maken;
- Na het IHP voorzien in tussentijdse evaluatie van de gemaakte afspraken. Op zijn minst bij ieder project het effect van de capaciteitsafspraak op andere locaties onderzoeken.

De capaciteitsafspraken zien erop toe dat de gemeente niet hoeft terug te grijpen op verwijzing naar leegstand bij een uitbreidingsvraag en op een zo evenwichtig mogelijke spreiding van onderwijsvoorzieningen binnen de gemeente.

De geringe inperking van de keuzevrijheid voor ouders) weegt daarbij op tegen de negatieve effecten wanneer deze maatregel wordt losgelaten.

daarmee bij aan klimaatadaptatie en natuureducatie. Gemeente en schoolbesturen zetten zich beide in om dit te bereiken. Waar de mogelijkheid zich voordoet, wijken we af van de minimale afmetingen voor een schoolplein en geven we extra ruimte aan het buiten bewegen en buiten leren.

Het schoolplein wordt in basis gebruikt door alle partners binnen de school of het IKC. Voor beweeg- en speelmogelijkheden buiten schooltijden wordt er gezocht naar mogelijkheden en samenwerkingen in de buurt. Het schoolplein kan, onder voorwaarden, beschikbaar worden gesteld voor de wijk. In het geval het schoolplein openbaar toegankelijk is, worden er goede en eenduidige afspraken gemaakt over het beheer en onderhoud.

6.6 Bewegingsonderwijs

Scholen voorzien van voldoende capaciteit voor bewegingsonderwijs is een wettelijke taak van de gemeente. Met een uitdagende inrichting van sportaccommodaties kan ook vanuit het bewegingsonderwijs een bijdrage worden geleverd aan de wijze waarop kinderen zich ontwikkelen. We zoeken daarbij naar manieren om kinderen en jongeren kennis te laten maken met verschillende sporten en een gevarieerd beweegaanbod te faciliteren. Op redelijke afstand van ieder schoolgebouw wordt voorzien in een accommodatie of terrein waar het bewegingsonderwijs op een laagdrempelige manier kan worden ingevuld. De druk op de beschikbare accommodaties is hoog. Bij nieuwbouw van scholen en IKC's onderzoeken we of de nieuwbouw van een gymzaal haalbaar en gewenst is. Uitgangspunt is dat er efficiënt wordt omgegaan met de faciliteiten die er zijn. Het bewegingsonderwijs kan in een sportaccommodatie plaatsvinden, maar schoolbesturen zien ook kansen om het schoolplein of faciliteiten in de buurt, zoals sportvelden of parken, te benutten om extra (bovenop de norm) te bewegen.

6.7 Duurzaamheid (nieuwbouw)

De kindcentra en gebouwen voor het onderwijs in Leidschendam-Voorburg worden duurzaam gebouwd en zijn duurzaam in het gebruik. We zetten ons maximaal in om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te bereiken. We realiseren daarmee gebouwen en terreinen die een positief effect hebben op het klimaat en een prettige en gezonde omgeving creëren voor haar gebruikers.

Energie

Wettelijk gezien moeten nieuwe gebouwen voldoen aan het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), waar een 'bijna energieneutraal gebouw' (BENG) het uitgangspunt is. Gezamenlijk hebben we de ambitie gesteld dat we zoveel mogelijk gaan voor 'energie neutrale gebouwen' (ENG) omdat we verwachten dat binnen de looptijd van dit IHP dit de wettelijke eis wordt. Daar bovenop is het streven, daar waar dat haalbaar blijkt, om gebouwen te realiseren die 'nul op de meter' (NoM) zijn, waarbij ook de gebruiksgebonden energie wordt gecompenseerd.

Deze duurzaamheidsambitie geldt zowel voor de onderwijsruimte als voor ruimte die door andere functies worden benut (b.v. door kinderopvang partners of bepaalde zorgaanbieders). Oftewel: verduurzaming van multifunctionele gebouwen voor onderwijs, kinderopvang en andere partners vindt integraal plaats. Kosten voor verduurzaming

worden naar verdisconteerd in de kostprijs-dekkende huur.
Vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid wordt bijgedragen aan de meerkosten voor de stap van BENG naar ENG te zetten. Hoewel de verduurzaming van de gebouwen naar ENG of NoM een besparing op energielasten voor de gebruikers oplevert, leert de praktijk dat dit anderzijds gepaard gaat met verhoogde kosten voor onderhoud. Ondanks het streven, is het niet gezegd dat de hogere ambitie (ten opzichte van het vigerend bouwbesluit waarin 'bijna energieneutraal' het uitgangspunt is) bekostigd kan worden uit besparingen die schoolbesturen tegemoet kunnen zien. In een huisvestingsonderzoek kan per project onderzocht worden in hoeverre een bijdrage vanuit het schoolbestuur kan worden geleverd om de stap van ENG naar NoM te zetten of het gebouw NoM ready te maken. Daarbij wordt rekening gehouden met het besparingspotentieel op energielasten in relatie tot de te verwachten onderhoudslasten, maar ook met de mogelijkheid om in de aanloop naar nieuwbouw of grootschalige renovatie het onderhoud aan het bestaande gebouw tot een minimum te beperken.

Klimaatadaptatie
Voorkomen van hittestress en zorgdragen voor een bestendige waterhuishouding worden steeds belangrijker bij het nadenken over duurzaam gebouwde voorzieningen. Dat betekent dat zowel het gebouw zelf, maar in belangrijke mate ook de terreininrichting hierin voorzien. Denk daarbij aan voldoende water-berging, groene daken, het aanleggen van groene schoolpleinen en het gebruikmaken van de natuurlijke eigenschappen van diverse beplantingen. Specifieke maatregelen

IHP

Beweging

- Per locatie wordt beoordeeld of er binnen de daarvoor geldende afstanden voldoende bewegingsonderwijs kan worden geboden;
- Daar waar onvoldoende sportaccommodaties in de nabijheid beschikbaar zijn, wordt bij de nieuwbouw van een school of IKC de nieuwbouw van een gymzaal integraal meegenomen.

De gemeente heeft een wettelijke taak om te voorzien in voldoende capaciteit voor bewegingsonderwijs.

Buitenruimte

- In de ontwerpfase, na het IHP, is er aandacht voor een groenblauwe en beweegvriendelijke buitenruimte;

Door buitenruimten open te stellen draagt de gemeente bij aan stimuleren van meer beweging en buitenspelen voor de kinderen uit de wijk.

Duurzaamheid

- De Ambitie voor (ver-)nieuwbouw is ENG. Hiervoor wordt aanspraak gedaan op een bijdrage vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid;
- De haalbaarheid van ambities bovenop ENG wordt onderzocht in het huisvestingsonderzoek.

INTERVIEW 4

“Op een groen schoolplein komen onderwijs en gezondheid samen”
Sander Wennekers, coördinator groen bij stichting Duurzaam Leidschendam-Voorburg

Als oud-gymleraar weet Jorick hoe je leerlingen in beweging brengt. Tegenwoordig zet hij zijn ervaring en kennis in om bewegingsonderwijs opnieuw vorm te geven. Met de stijgende zorgen over beweegarmoede en overgewicht voelt hij de noodzaak om verandering te brengen.

Sander woont al bijna 40 jaar in de gemeente en is inmiddels gepensioneerd. Sinds 5 jaar zet hij zich actief in voor natuurbescherming in de regio. Vanuit Stichting Duurzaam Leidschendam-Voorburg is hij betrokken bij projecten in onze gemeente. Hij benaderde de gemeente over het gebrek aan groen op schoolpleinen.

“Ik erger me aan de versteende schoolpleinen in onze gemeente. Op een groen schoolplein komen onderwijs en gezondheid samen. Hier kunnen kinderen actief bewegen, verstoppertje spelen en leren over de natuur. Natuurlijke materialen lenen zich bij uitstek om kinderen uit te dagen tot beweging. Een obstakelparcours kan je bijvoorbeeld prima maken van hout en natuurstenen. Groene schoolpleinen zijn daarnaast een waardevolle aanvulling van de stadsbiotoop. Ze bieden een plek aan talloze insecten en andere dieren. Daarom pleit ik ervoor om zoveel mogelijk de bestaande grote bomen bij scholen te behouden en schoolpleinen verder te vergroenen. Bomen zorgen voor schaduwplekken. Groen zorgt ook voor zuurstof, de opvang van regenwater en een gezond bodemleven. In veel gevallen zijn de schoolpleinen na schooltijd openbaar. Dan profiteren niet alleen de scholieren ervan, maar ook de buurt. Daarom vind ik dat de gemeente zoveel mogelijk moet doen om groene schoolpleinen te stimuleren!”

staan beschreven in het Groene Actieplan 2024 – 2026 van de gemeente. De te treffen maatregelen zijn afhankelijk van het beschikbare terrein.
Hierbij dient niet alleen rekening te worden gehouden met de aanleg van deze groene voorzieningen, maar ook met het beheer daarvan en de kosten die dat met zich meebrengt. Daarbij speelt ook een rol in hoeverre het terrein openbaar toegankelijk is en hoe dat past in de specifieke omgeving van de school of het kindcentrum.

Binnenklimaat
Het uitgangspunt bij (ver)nieuwbouw is voldoen aan Frisse Scholen Klasse B, met een evenwichtige balans tussen een zo goed mogelijk binnenklimaat en een zo duurzaam mogelijk energieconcept binnen de gestelde financiële kaders. Het totale installatieconcept dient bovendien gebruiksvriendelijk te zijn: rekening houdend met gedrag van mensen en op ruimteniveau of per gebouwdeel bedienbaar. Dus vanuit de mens ontworpen, meer dan vanuit de techniek.

GPR-gebouw
De gemeente werkt met GPR-gebouw. Het GRP-gebouw is een digitaal instrument om de duurzaamheid van een woongebouw, een kantoorgebouw of een onderwijsgebouw in kaart te brengen door middel van rapportcijfers voor de thema’s energie en milieu, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde. Door het bepalen van prestatiedoelen en het meten van het uiteindelijke resultaat kan de gemeente beter sturen op de ambities voor duurzaam bouwen.

IHP

Klimaatadaptatie

- Het voorkomen van hittestress, wateroverlast of droogte maakt integraal onderdeel uit van de ontwerpopgave bij nieuwbouw, zowel voor wat betreft het gebouw als de terreininrichting. De te treffen maatregelen zijn afhankelijk van het beschikbare terrein;
- Er worden tussen een schoolbestuur en gemeente (passende) afspraken gemaakt over het beheer van het terrein in relatie tot de mate waarin het terrein openbaar toegankelijk wordt. Hoe meer het terrein openbaar is, hoe groter de bijdrage van de gemeente is.

Binnenklimaat

- Uitgangspunt voor het binnenklimaat is Frisse Scholen Klasse B;
- Ieder fase toetsen we in hoeverre het ontwerp voldoet aan ENG, Frisse Scholen klasse B en de minimale GPR-score en wat daar aanvullend voor nodig is.

Voor nieuwbouwprojecten streeft de gemeente naar de volgende minimumscores per aspect:

- Energie en milieu: 7,5
- Gezondheid: 8,5
- Gebruikskwaliteit: 8,5
- Toekomstwaarde: 8,0

6.8 Renovatie (vernieuwbouw)

Renovatie is nog geen officiële voorziening voor de onderwijshuisvesting, zoals nieuwbouw of uitbreiding dat wel is. Er is wel wetgeving in de maak die daar op toeziet. Vooruitlopend op de implementatie van deze wetgeving willen we renovatie als voorziening erkennen en als oplossingsrichting in het IHP meenemen op basis van de navolgende uitgangspunten.

Met het renoveren van gebouwen verlaag je de vraag naar grondstoffen, wat een vermindering van de CO2-uitstoot teweegbrengt. Renoveren kan daarmee een duurzaam alternatief zijn voor nieuwbouw. De gemeente hanteert renovatie reeds als voorziening, naast nieuwbouw en uitbreiding.

Een renovatie wordt gezien als een gelijkwaardig alternatief voor (vervangende) nieuwbouw. We spreken in het vervolg daarom van het begrip ‘vernieuwbouw’ in plaats van renovatie. Met vernieuwbouw wordt gestreefd naar hetzelfde kwaliteitsniveau als nieuwbouw (zie hoofdstuk 3.1), waarbij een deel van het gebouw behouden blijft, op zijn minst de constructie. Vernieuwbouw draagt zodoende bij aan hergebruik van materiaal en daarmee het verminderen van het grondstofgebruik. Ook bij vernieuwbouw is ENG het streven en BENG het minimale uitgangspunt. Er is geen principevoorkeur voor vernieuwbouw of nieuwbouw, de beste optie is altijd afhankelijk van de specifieke situatie. De doorslag voor vernieuwbouw of nieuwbouw wordt gemaakt in een huisvestingsonderzoek waarbij de volgende zaken in een afwegingskader worden gewaarborgd:

- er wordt een afweging gemaakt of de benodigde flexibiliteit en functionaliteit, die hoort bij het Programma van Eisen/de visie op kindcentra, behaald kan worden bij vernieuwbouw;
- er wordt een afweging gemaakt op technische mogelijkheden in relatie tot de benodigde investering voor vernieuwbouw versus sloop/nieuwbouw;
- er wordt een afweging gemaakt tussen de klimaateffecten die voortkomen uit verbeterde energieprestaties van het nieuwe gebouw in vergelijking met de klimaateffecten die inherent zijn aan het realiseren van het project (nieuwbouw of vernieuwbouw);
- eventuele monumentale of historische kwaliteit van het gebouw en de waarde van het gebouw in zijn omgeving wordt meegewogen. In het huisvestingsonderzoek wordt de afschrijftermijn in combinatie met de investering voor de vernieuwbouw van een monumentaal gebouw integraal afgewogen.

De gemeente hanteert voor vernieuwbouw eenzelfde afschrijvingstermijn als voor nieuwbouw. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij het kwaliteitsniveau bij vernieuwbouw op bepaalde facetten niet haalbaar is, maar vernieuwbouw toch de best mogelijke optie is. In zo’n geval wordt de te hanteren

IHP

Renovatie (vernieuwbouw)

- Renovatie wordt in principe als gelijkwaardig alternatief voor nieuwbouw beschouwd, waarbij we derhalve spreken van vernieuwbouw;
- De afweging voor nieuwbouw of vernieuwbouw wordt gebaseerd op een huisvestingsonderzoek. In het huisvestingsonderzoek wordt de technische, functionele, ruimtelijke en financiële haalbaarheid van vernieuwbouw onderzocht en vergeleken met nieuwbouw. Hierbij wordt ook rekening gehouden de (historistische) waarde van een gebouw en/of de impact van (ver-)nieuwbouw op het milieu;
- In het IHP wordt gerekend met één investeringsbudget voor zowel vernieuwbouw als nieuwbouw. De ruimtebehoefte voor nieuwbouw vormt de basis voor de investeringskosten, waaruit ook een vernieuwbouw bekostigd kan worden;
- Bij gelijkwaardige kwaliteit van vernieuwbouw ten opzichte van nieuwbouw wordt een gelijke afschrijvingstermijn voor de investering gehanteerd door de gemeente;
- Indien uit het huisvestingsonderzoek naar voren komt dat nieuwbouw kwaliteit bij vernieuwbouw niet haalbaar of realistisch is, maar vernieuwbouw wel om andere redenen te prefereren is, wordt de afschrijvingstermijn afgestemd op de te bereiken kwaliteit.

Met het gelijkstellen van vernieuwbouw aan (vervangende) nieuwbouw sorteert de gemeente voor op de aankomende wetswijziging.

afschrijvingstermijn opnieuw beoordeeld op basis van de kenmerken van de kwaliteit die wel wordt bereikt.

6.9 Circulariteit

Nederland heeft zich ten doel gesteld om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben. Dat vraagt ook voor bouwopgaven een andere benadering. Door demontabel te bouwen, kunnen elementen en materialen eenvoudiger en hoogwaardiger worden hergebruikt na demontage. Bij nieuwbouw wordt ook steeds vaker een zogenaamd materialen paspoort gemaakt, zodat exact wordt bijgehouden uit welke materialen het gebouw wordt opgebouwd. Zo kan in een later stadium, bijvoorbeeld aan het eind van de functionele levensduur van het gebouw, goed in kaart worden gebracht welke materialen bij een ander bouwproject kunnen worden ingezet. De verwachting is dat dit op die manier niet alleen een maatschappelijke waarde heeft, maar ook een economische waarde.

Bij circulariteit in de bouw kan ook gedacht worden aan het toepassen van gebruikte materialen bij nieuwbouw en/of aan het gebruik van bio-based materialen. Hierbij gaat het niet alleen om het toepassen van circulaire materialen, maar ook om de wijze waarop die materialen in het project worden verwerkt tijdens de uitvoering. Demontabele verbindingen zorgen ervoor dat materialen later weer uit het gebouw gehaald kunnen worden. Tevens kan daarbij worden verkend of de financiering van het gebouw of onderdelen daarvan op een andere manier mogelijk is: is het bijvoorbeeld denkbaar dat een leverancier producten of materialen na de gebruiksduur terugneemt en tegen welke voorwaarden?

Circulair bouwen en slopen is in ontwikkeling en er worden in de praktijk steeds meer circulaire principes toegepast. Bij nieuwe projecten wordt gebruik gemaakt van de kennis en ervaring die elders is opgedaan en nog wordt opgedaan. We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk van de circulaire principes worden geïntegreerd in het project. Gemeente en schoolbesturen hebben de ambitie om bij (ver-)nieuwbouw projecten te onderzoeken welke circulaire maatregelen er binnen het budget en exploitatiemiddelen mogelijk zijn. Dit wordt meegenomen in het huisvestingsonderzoek. We onderzoeken ook de mogelijkheid de afschrijftermijn te verlengen en daarmee extra investeringsruimte voor het toepassen van circulaire principes te genereren. De komende jaren zetten de gemeente en schoolbesturen zich in om kennis op te doen over de mogelijkheden voor onderwijshuisvesting in de ontwikkeling van de circulaire economie.

6.10 In stand te houden bestaande gebouwen

Er is in het IHP ook aandacht voor bestaande gebouwen die binnen de looptijd van het IHP (en verder) in stand worden gehouden. Hoewel deze gebouwen geen grootschalige ingreep in de vorm van nieuwbouw of vernieuwbouw krijgen, is het ook voor deze categorie de ambitie om bij te dragen aan verduurzaming en het verbeteren van het binnenklimaat. We grijpen hierbij natuurlijk momenten in de onderhoudscyclus aan.

Het schoolbestuur is in principe verantwoordelijk voor het in stand houden en onderhouden van het schoolgebouw, tenzij daar andere afspraken tussen gemeente en schoolbesturen over zijn gemaakt. In een VvE constructie zijn de verantwoordelijkheden anders belegd. Schoolbesturen of gebouweigenaren stellen onder andere een MJOP op en verrichten metingen naar de luchtkwaliteit. Het schoolbestuur en/of de gebouweigenaar zijn tevens verplicht om de Erkende Maatregelenlijst (EML, Wet Milieubeheer) uit te voeren. Dit betreffen duurzame maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder. Voor het onderhouden en het uitvoeren van de Erkende Maatregelen zet het schoolbestuur een deel van haar vergoeding vanuit het Rijk in. Deze regeling blijft gehandhaafd.

Het behalen van de doelstellingen uit het klimaatakkoord en/of noodzakelijke verbeteringen van het binnenklimaat vraagt in bepaalde gevallen om aanvullende maatregelen. Om te onderzoeken welke maatregelen wenselijk, danwel noodzakelijk zijn, wordt voor elk in stand te houden gebouw een scan uitgevoerd. Met deze scan wordt inzichtelijk gemaakt welke maatregelen bijdragen aan de verduurzaming en om welke investering dit vraagt. Schoolbesturen en gemeente bepalen vooraf het gewenste ambitieniveau voor in stand te houden gebouwen.

Naast de natuurlijke momenten die het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) biedt voor investeringen, wordt zoveel mogelijk aangesloten op de energietransitie die binnen de gemeente wordt uitgerold. Daarbij wordt aangesloten bij de wijkgerichte aanpak van de energietransitie. Gebouwen in wijken die als eerste van het gas af gaan, worden als eerste gescand. De uitvoering van de scan vindt plaats onder regie van het schoolbestuur,

IHP

Bestaande scholen

- In het IHP wordt inzichtelijk gemaakt welke in stand te houden gebouwen moeten worden verduurzaamd of verbeterd qua binnenklimaat;
- Aan de hand van de natuurlijke investeringsmomenten in de MJOP's in combinatie met de wijkaanpak voor de energietransitie, wordt bepaald welke momenten het meest geschikt zijn om de gebouwen aan te pakken;
- Maatregelen die schoolbesturen in het kader van de EML (Wet milieubeheer) dienen uit te voeren, zijn in alle gevallen voor rekening van de schoolbesturen;
- Aanvullende verbetermaatregelen die worden getroffen worden door de schoolbesturen bekostigd, zo nodig met gebruikmaking van subsidieregelingen;

De gemeente is bij bestaande schoolgebouwen niet verplicht om te investeren in verduurzaming. Onderzoek naar de mogelijkheden om tot een duurzamer en prettiger schoolgebouw te komen is een bovenwettelijke ambitie.

maar met nadrukkelijke betrokkenheid van de gemeente. De gemeente bekostigt de scan. Aan de hand van de scan wordt voor elk gebouw een Plan van Aanpak opgesteld.

Primair ligt de verantwoordelijkheid voor de bekostiging van maatregelen bij de schoolbesturen. Daarbij dienen zij zich maximaal in te spannen om ook gebruik te maken van subsidies die vanuit Europa, de Rijksoverheid of de provincie worden aangeboden, naast de bekostiging vanuit haar exploitatie.

6.11 Inclusie

In Leidschendam-Voorburg wordt niemand uitgesloten, is er voor alle kinderen thuis nabij onderwijs en opvang waar ze hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen. Door vroegtijdig de juiste ondersteuning te bieden, wordt de instroom naar speciale voorzieningen of thuiszitten voorkomen. Zo is onder andere de inzet van schoolmaatschappelijk werk, jeugdconsulenten en (jeugd)hulp binnen kindcentra en het voortgezet onderwijs van belang. Dit vraagt om aanvullende en/of gedeelde voorzieningen. Daarnaast vraagt de huisvesting voor nieuwkomers in het nieuwe IHP ook aandacht.

Inclusief onderwijs

Alle samenwerkende scholen in een regio bepalen vanuit een samenwerkingsverband gezamenlijk wat er onder hun basisondersteuning passend onderwijs valt en zorgen samen voor een dekkend aanbod in de regio. Een kind gaat naar een reguliere school als dat kan en naar het speciaal (basis) onderwijs als er intensieve begeleiding nodig is. In de gemeente Leidschendam-Voorburg

IHP

Inclusief onderwijs

- Gemeente en schoolbesturen wensen invulling te geven aan inclusief onderwijs, gebaseerd op het ondersteuningsplan PO/VO van het regionale samenwerkingsverband;
- De huisvesting van inclusief onderwijs volgt de inhoudelijke uitwerking (actie vanuit de LEA);
- De gemeente kan een ruimtetoeslag toekennen voor inclusief onderwijs, als dit onderbouwd wordt vanuit een inhoudelijk plan.

Door het faciliteren van extra ruimte bij nieuwe projecten voldoet de gemeente aan het streven om op eigen wijze invulling te geven aan het realiseren van inclusiever onderwijs.

Nieuwkomersonderwijs

- In kaart brengen van de onderwijsvoorzieningen ten behoeve van nieuwkomers (ITK en ISK) in Leidschendam-Voorburg;
- In kaart brengen van (te verwachten) behoefte aan nieuwkomers onderwijs op basis van regionale afspraken en verkenningen;
- Bepalen welke oplossingsrichting passend is bij de regionale afspraken over nieuwkomersonderwijs en in hoeverre dat leidt tot de noodzaak om aanvullende maatregelen te nemen.

Door het faciliteren van ruimte voor nieuwkomers onderwijs voldoet de gemeente aan haar verplichting om invulling te geven aan het bieden van onderwijsvoorzieningen aan nieuwkomers.

worden, naar behoefte, inclusievere gebouwen gerealiseerd door bij nieuwe projecten basisvoorzieningen voor kinderen met een zorgbehoefte op te nemen. Hierdoor wordt een toegankelijke leeromgeving gecreëerd voor kinderen zonder én met een lichte tot middelzware zorgbehoefte. Voor kinderen met een zware zorgbehoefte blijven specialistische onderwijsvoorzieningen noodzakelijk. Een en ander gebaseerd op het ondersteuningsplan PO/VO van het (regionale) samenwerkingsverband en het te ontwikkelen plan 'inclusief onderwijs' (actie uit de LEA). De consequenties voor de huisvesting komen voort uit deze inhoudelijk uitwerking en worden, waar mogelijk, in projecten toegepast. Binnen projecten wordt er minimaal rekening gehouden met de NEN 9120 of het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid (NLKT). Het streven is binnen de vier gradaties die er zijn (Brons, Zilver, Goud en Platina) te gaan voor Goud. Per fase wordt getoetst welke maatregelen noodzakelijk en haalbaar zijn.

Huisvesting voor nieuwkomers
Specifieke aandacht is er voor onderwijs aan nieuwkomers: kinderen die nieuw in Nederland zijn – met of zonder Nederlandse nationaliteit – en voor wie de Nederlandse taal (en onderwijs) nieuw is. Deze groep heeft behoefte aan een bijzondere vorm van onderwijs (inclusief bewegingsonderwijs) waarbij het leren van de taal centraal staat. In het primair onderwijs wordt dit gefaciliteerd in de taalklas (ITK)en in het voorgezet onderwijs in de internationale schakelklas (ISK). De ISK is een regionale voorziening en wordt momenteel aangeboden in Den Haag, waar ook de coördinatie voor deze voorziening in de regio is belegd. Het ITK nieuwkomersonderwijs is thans gehuisvest in

INTERVIEW 5

"Kijk nog meer naar de behoeften van ieder kind"
Feline, ambassadeur voor stichting Het gehandicapte kind en haar moeder Brigitte

Feline werd geboren met een handicap, maar daar laat ze zich niet door weerhouden. Als ambassadeur van stichting het gehandicapte kind vraagt ze aandacht voor gelijkheid onder kinderen op school, ongeacht hun beperking. Ze is nu 14 jaar en volgt speciaal onderwijs. Haar droom is om uiteindelijk musicalles te geven aan kinderen.

"De handicap van een kind zou niet bepalend moeten zijn voor de schoolkeuze. Als ik zelf kon kiezen, dan zou ik naar de school willen waar mijn vriendinnen ook zitten. Maar doordat ik een beperking heb, moet ik naar het voortgezet speciaal onderwijs. Daardoor heb ik het gevoel dat ik anders ben."

Haar moeder Brigitte beaamt dat Feline nu niet de ruimte ervaart om haar talenten te ontwikkelen: "Feline heeft het gevoel dat ze nu niet het maximale uit haar schooltijd haalt. In deze situatie heb je niet veel keuze qua scholen in de buurt. Maar het kan ook anders. We zien verschillende voorbeelden van kindcentra in het land waar regulier en speciaal onderwijs succesvol in één gebouw samenwerken." Feline heeft daarom ook een oproep voor scholen: "Kijk nog meer naar de behoeften
van ieder kind. Uiteindelijk wil je toch dat iedereen het gevoel heeft dat ie erbij mag horen. Daar kan je ook bij de inrichting van scholen rekening mee houden."

De Waterlelie (2 klassen) en De Driemaster (2 klassen).
Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om kinderen van asielzoekers binnen drie maanden naar school te laten gaan. Het aantal asielzoekers in de regio zal de komende tijd toenemen als gevolg van de aangenomen Spreidingswet. Deze kinderen hebben (nog) geen verblijfstatus, daardoor is het vaak niet te voorspellen hoelang deze kinderen in de omgeving blijven. De asielzoekerskinderen binnen een gemeente worden daarom vaak ondergebracht binnen de voorzieningen voor het nieuwkomersonderwijs.
De zorg voor en het aanbod van het onderwijs en bewegingsonderwijs aan nieuwkomers wordt in regionaal en lokaal verband door de schoolbesturen georganiseerd. Ook hierbij is het van belang om te zorgen voor een goede bereikbaarheid en spreiding van deze voorzieningen. Het aanbod van onderwijs en bewegingsonderwijs aan nieuwkomers dient dan ook te worden afgestemd op de vestigingsplaatsen van nieuwkomers. Gelet op de discussie over de spreiding van plekken voor opvang van bijvoorbeeld asielzoekers en de ervaringen met de oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne is het van belang om een bepaalde mate van flexibiliteit te realiseren voor het onderwijsaanbod aan nieuwkomers.

Tenslotte streven we ernaar om ook bij deze nieuwkomers de zorgstructuur in een zo vroeg mogelijk stadium van de ontwikkeling van het kind vorm te geven. Ook in het voorschoolse stadium hebben deze kinderen vaak een specifieke zorgvraag. Het is van belang om ook de opvangpartijen mee te nemen in de ontwikkeling van een visie op het nieuwkomers onderwijs. Daarmee waarborg je dat de (extra) zorgbehoefte als gevolg van de nieuwkomers achtergrond zo beperkt mogelijk kan blijven.

De behoefte aan onderwijsvoorzieningen voor nieuwkomers is moeilijk voorspelbaar, omdat én de instroom van nieuwkomers zich moeilijk laat voorspellen én de specifieke ondersteuningsbehoefte afhankelijk is van specifieke omstandigheden én omdat het aanbod van voorzieningen ook veelzijdig is. Bovendien is de behoefte en het aanbod afhankelijk van regionale afspraken.
Voor het IHP hanteren we de volgende denkrichtingen om invulling te kunnen geven aan de huisvesting van nieuwkomers in onderwijsvoorzieningen. De consequenties voor het bewegingsonderwijs dienen per denkrichting in kaart te worden gebracht.

- Centrale oplossing: een wissellocatie benutten als flexibel in te zetten voorziening;
- Decentrale oplossing op wijkniveau: op wijkniveau een flexibele schil inrichten door op wijkniveau overcapaciteit op de reguliere onderwijscapaciteit te realiseren (of in stand te houden);
- Decentrale oplossing op locatieniveau: op elke onderwijslocatie rekening houden met een flexibel te benutten overcapaciteit.

6.12 Gebruik en uitstraling

Aantrekkelijke huisvesting heeft een positieve invloed op school- en werkplezier. Zorgvuldig ontworpen gebouwen en buitenruimten waarbij de belevingswereld van de leerlingen het uitgangspunt is en die passen in hun omgeving. Ontworpen vanuit een integrale visie op de locatie. Het gebouw faciliteert de onderwijskundig visie en de activiteiten

INTERVIEW 6

Gezonde voeding draagt bij aan het fundament voor betere prestaties, gezondheid én gelijkwaardigheid"
Joyce van Leeuwen, directeur Van Leeuwen Catering

Directeur Joyce van Leeuwen van Van Leeuwen Catering weet als geen ander wat gezonde voeding op school betekent. Al meer dan 30 jaar is het bedrijf actief in onderwijscatering. En op het moment voorzien zij zo'n 100 scholen van catering in het schoolgebouw.

"Gezonde voeding draagt bij aan de fysieke en mentale gezondheid en kan een belangrijke bijdrage leveren aan de schoolprestaties van leerlingen. Maar toegang tot goede voeding is niet voor iedere leerling vanzelfsprekend.

Bijvoorbeeld doordat ouders geen tijd of energie hebben om hun kind van een goede lunch te voorzien. Of omdat ze simpelweg niet weten wat goede voeding is. Door via school het eten te faciliteren, draag je bij aan een fundament voor betere prestaties, gezondheid én gelijkwaardigheid, want kinderen hebben in principe allemaal de beschikking over hetzelfde eten. Het aanbieden van gezonde voeding is niet afhankelijk van de inrichting van het schoolgebouw. Veel voedsel kan buiten de schoolmuren worden bereid. Je wil een gevarieerd aanbod kunnen aanbieden, zodat leerlingen (en leerkrachten) voor iets lekkers niet van het schoolplein hoeven. Wij willen laten zien dat iets lekkers ook gezond is en dat je zo lekker in je vel kan zitten."

die in het gebouw plaatsvinden met een passende functionaliteit. In de buitenruimte is er aandacht voor het realiseren van een uitdagend (speel)terrein en voldoende fietsenstallingen. Als richting voor de minimale eisen die worden gesteld aan de belevings- en gebruikswaarde wordt verwezen naar het 'Kwaliteitskader Huisvesting, 'juni 2024' van Ruimte-OK.

Omdat onderwijs, en opvang en de combinatie daarvan nog altijd in ontwikkeling zijn, vraagt dit om gebouwen die flexibel zijn en waar multifunctioneel gebruik gemaakt wordt van de aanwezige ruimten. Het realiseren van flexibele, multifunctionele gebouwen (en hun buitenruimte) wordt meegenomen in de definitiefase (of in het huisvestingsonderzoek) voor (ver-) nieuwbouw, rekening houdend met:

- De toekomstige uitbreidbaarheid van het gebouw. Dit kan in de vorm van een grondgebonden aanbouw of als verdieping op het bestaande gebouw. In ruimtelijk-planologische zin dient hier rekening mee gehouden te worden, door in het bestemmingsplan en bij het bepalen van het terrein oppervlak te anticiperen op een toekomstige uitbreiding van zowel het gebouw als buitenruimte.
- De toekomstige (interne) aanpasbaarheid. Denk hierbij aan flexibele indeelbaarheid van het gebouw en de snelheid waarmee intern ruimtes aangepast kunnen worden naar bijvoorbeeld onderwijs, kinderopvang of een andere functie. Hierbij dient onder andere aandacht te zijn voor een passend installatieconcept. Modulaire bouwmethoden, waarbij gewerkt wordt met gestandaardiseerde en demontabele

IHP

Gebruik & uitstraling

- Als richting voor de beleving en het gebruik wordt het Kwaliteitskader Huisvesting (februari 2023) van Ruimte-OK gebruikt;
- Er worden procesafspraken gemaakt over het integraal meenemen van uitgangspunten rond flexibiliteit, uitbreidbaarheid en multifunctionaliteit in het ontwikkelen en ontwerpen van onderwijsgebouwen en -terreinen. Uitgangspunten worden omschreven in een basis technisch PvE;
- Onderdeel van die procesafspraken is ook de wijze waarop gemeente en schoolbesturen invulling aan de verplichting om participatie met de buurt te organiseren, gericht op het benoemen/bepalen van de functie van het onderwijsgebouw in de wijk/buurt;
- De gemeente spant zich in om bij nieuwe onderwijslocaties rekening te houden met uitbreidingsmogelijkheden in de toekomst. Per project worden in het huisvestingsonderzoek de mogelijkheden verkend.

onderdelen, worden als een kans gezien. Speciale aandacht geldt hiervoor bij vernieuwbouw, daar zijn de mogelijkheden vaak beperkt.

- De mogelijkheid het schoolgebouw in de toekomst optioneel te transformeren naar een andere functie (denk aan andere maatschappelijke functies of wonen), zonder de bruikbaarheid van het gebouw voor het onderwijs teniet te doen.
- Een uitstraling van het gebouw en het terrein dat past bij de uitstraling van de wijk. Er wordt een architect gezocht die aantoonbaar ontwerpt vanuit een integrale visie op de locatie en de belevingswereld van de leerlingen.
- Bij de visie op de terreininrichting wordt ook de mate van openbaarheid en de daarbij benodigde beheerafspraken van het terrein meegenomen.
- De buurt/omgeving wordt betrokken bij de totstandkoming van het kindcentrum of gebouw voor voortgezet onderwijs conform de participatieverordening.

Centrale hal Kindcentrum Trampoline

7. Analyse en toekomstscenario's per wijk

Aan de hand van alle verzamelde gegevens en interviews met de schoolbesturen is door ICS Adviseurs op uniforme wijze inzicht geven in de kenmerken en prestaties van de schoolgebouwen. Alle gegevens zijn per school verzameld op een factsheet. De analyse van alle schoolgebouwen zijn samen met de informatiebladen als bijlage 3 toegevoegd aan dit IHP. In dit hoofdstuk is per wijk van alle scholen een korte omschrijving opgenomen en het scenario voor de toekomst.

Analyse onderwijshuisvesting
De schoolbesturen hebben aan de hand van een vragenlijst de onderwijsgebouwen kwalitatief beoordeeld. In de vragenlijsten is gevraagd naar de ervaring van de schoolbesturen bij verschillende onderdelen. Er zijn geen metingen uitgevoerd. Binnen het thema kwaliteit wordt onderscheid gemaakt tussen drie criteria:

- Technische staat
- Functionele staat
- Binnenklimaat

De beoordeling van de onderwijsgebouwen is per school vermeld op de factsheets.

Factsheets
De factsheets vormen een belangrijke basis voor het integraal huisvestingsplan. Aan de hand van alle verzamelde is een knelpuntenanalyse gemaakt. Ieder schoolgebouw is beoordeeld op kwaliteit, financiën en vraag & aanbod, hieronder vallen de volgende aspecten:

- **Vraag & aanbod**
  Toekomstige verhouding tussen beschikbare en benodigde capaciteit op basis van de vastgestelde leerlingenprognoses;
- **Kwaliteit**
  De technische staat van het gebouw, functionaliteit, beoordeling van het binnenklimaat en de verkeersveiligheid;
- **Financiën**
  Onderhouds- en energielasten in verhouding tot benchmark.

Kansenkaarten
De beoordelingen van de schoolgebouwen in de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn per wijk weergegeven. De kansenkaarten, die elk een apart gebied in de gemeente weergeven, geven een indicatie van de status van de gebouwen waarop vervolgens in de toelichting, per locatie, verder wordt ingegaan. Door middel van kleuren wordt de noodzaak tot ingrijpen weergegeven.

Groen geeft aan dat er geen aanleiding is voor het ontwikkelen van een alternatief huisvestingsscenario. Geel geeft op termijn aanleiding tot het ontwikkelen van een alternatief scenario. Rood geeft directe aanleiding tot het ontwikkelen van een alternatief scenario. Gemeente en schoolbesturen hebben de kansenkaarten (evenals de factsheets) gezamenlijk vastgesteld.

Toelichting per locatie
De analyse van schoolgebouwen, de factsheets en kansenkaarten vormen samen bijlage 3. In dit hoofdstuk wordt per wijk de analyse van alle schoolgebouwen kort samengevat. Naast een toelichting op de huidige situatie wordt er ingegaan op eventuele knelpunten. Per locatie wordt tevens het voorgestelde scenario omschreven

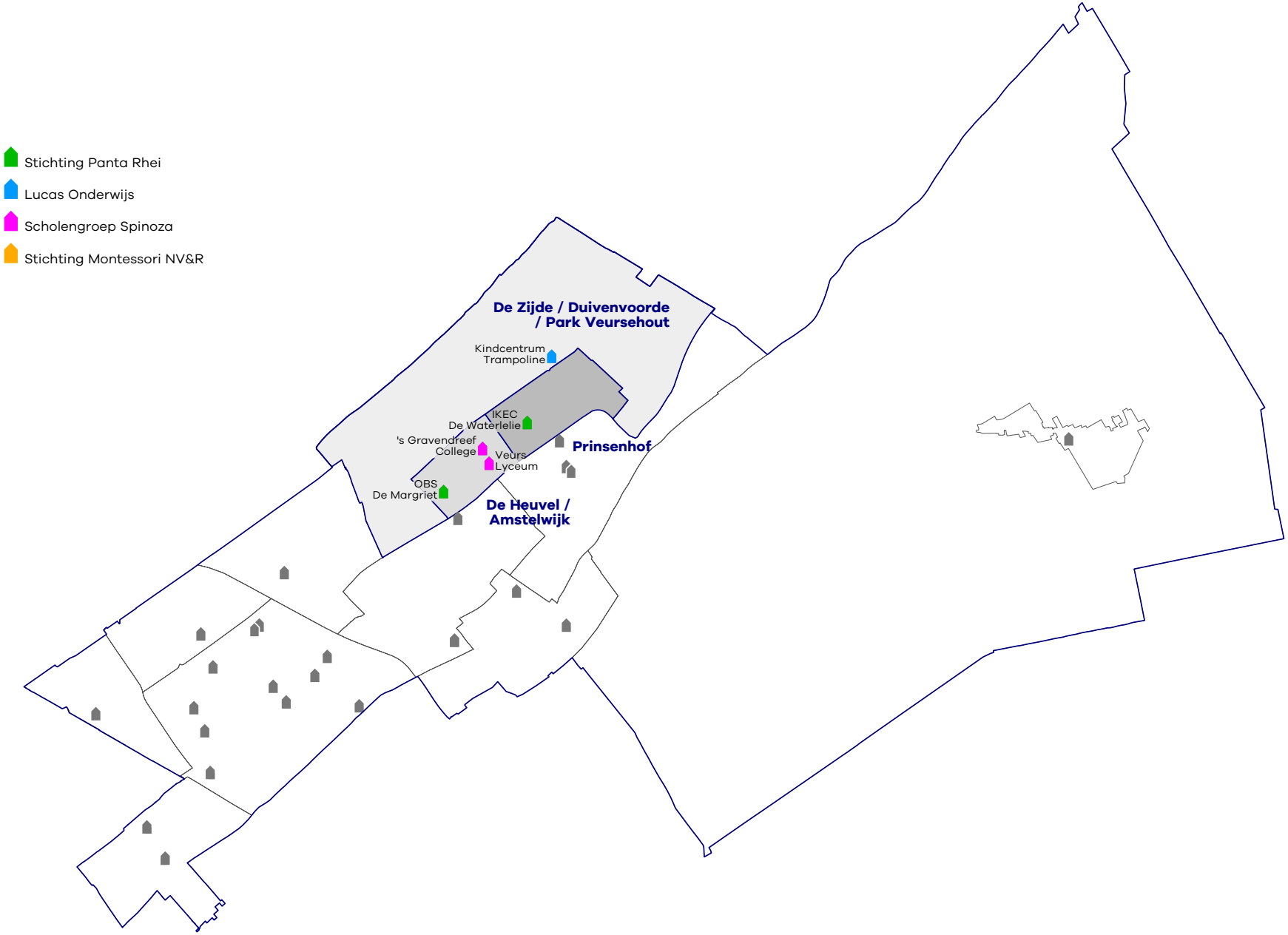
Stichting Panta Rhei
Lucas Onderwijs
Scholengroep Spinoza
Stichting Montessori NV&R
De Zijde / Duivenvoorde / Park Veursehout
Kindcentrum Trampoline
IKEC De Waterlelie
's Gravendreef College
Veurs Lyceum
OBS De Margriet
Prinsenhof
De Heuvel / Amstelwijk

Prinsenhof, De Heuvel / Amstelwijk

7.1 De Prinsenhof

In de wijk Prinsenhof is één basisschool gehuisvest. **IKEC de Waterlelie** is gelegen in park Prinsenhof, en is gehuisvest in een redelijk nieuw gebouw uit 2006. Het gebouw is in eigendom en beheer van de gemeente. Naast IKEC de Waterlelie huisvest het gebouw ook een kinderopvang, consultatiebureau, spel- en opvoedpunt en schoolmaatschappelijk werk. Daarnaast bevindt zich in het gebouw een gymzaal.
Het gebouw wordt als matig beoordeeld met betrekking tot de technische staat, functionaliteit en het binnenklimaat. De te verwachten onderhoudslasten voor de komende 10 jaar zijn zeer hoog jaar.
Het aantal leerlingen ligt met 198 leerlingen boven de opheffingsnorm en zal naar verwachting stabiel blijven. Vanwege de populatie wordt er lesgegeven in kleine klassen, daarnaast zijn er twee taalklassen (nieuwkomers) voor maximaal 12 leerlingen per klas. Normatief gezien is er desondanks een overschot van circa 240 m² BVO.

IKEC De Waterlelie

Scenario IKEC De Waterlelie:
In stand houden met een hogere capaciteitsafspraak van 240 leerlingen.

7.2 De Heuvel/Amstelwijk

In de wijk De Heuvel bevindt zich één basisschool. In Amstelwijk staan twee scholen voor voortgezet onderwijs.

OBS De Margriet is gehuisvest in een gebouw met historische waarde. Het oorspronkelijke gebouw uit 1964 is uitgebreid in 1998. Ondanks de leeftijd zijn de onderhoudslasten relatief laag.
De school heeft recentelijk gebruik gemaakt van de SUVIS regeling en ook de gemeentelijke Voorziening verduurzaming onderwijshuisvesting. Het subsidiegeld is gebruikt voor decentrale WTW units in de lokalen conform Frisse Scholen klasse B.
De school verhuurt onderwijsruimte (71 m²) ten behoeve van een peuterspeelzaal. De samenwerking met kinderopvang is voor de school heel belangrijk. In het gebouw is onvoldoende kantoorruimte en het is niet mogelijk om in kleine groepen te werken.
Met een populatie van 156 leerlingen bevindt de school zich onder de opheffingsnorm. Volgens de prognose zal het aantal leerlingen de komende jaren nog lichtelijk dalen. Er is een capaciteitsafspraak gemaakt voor 200 leerlingen, de leerlingenprognose dient dan ook in relatie tot de prognoses van de andere scholen in de omgeving te worden beschouwd. De school werkt intensief samen met verschillende partijen, zoals sport en welzijn, jeugdzorg en maatschappelijk werk en heeft een eigen taalklas (zonder bijdrage vanuit onderwijsachterstandsbeleid). Gezien de leeftijd van het gebouw is vernieuwbouw gepland. Tot het zover is beschikt de school over twee tijdelijke lokalen in units.

Scenario OBS De Margriet:
Vernieuwbouw met uitbreiding voor een capaciteit van 200 leerlingen inclusief kinderopvang.

OBS De Margriet

Het **Veurs Lyceum** aan de Burgemeester Kolfschotenlaan is gehuisvest in een gebouw uit 1991 dat iets later in 1999 nog is uitgebreid. Het gebouw wordt goed tot gemiddeld beoordeeld, maar wel met een duidelijk aandachtspunt voor ventilatie en temperatuur en de staat van de installaties in het oudste deel van het gebouw. In het Open Leercentrum is bij een recente verbouwing een klimaatinstallatie aangelegd met ventilatie conform Frisse scholen klasse B. Recentelijk is ook de Bètavleugel heringericht en daarbij ook voorzien van een klimaatinstallatie, met voorbereiding op uitbreiding naar ondergelegen verdiepingen. Hiervoor heeft het schoolbestuur gebruik gemaakt van een gemeentelijke subsidie die maximaal 50% van de kosten vergoed.

Het Veurs Lyceum biedt een sportklas aan, hiervoor huurt de school bovenop de klokuren aanvullende capaciteit in Sporthal De Fluit en Kastelenring.
Het aantal leerlingen daalt de volgens de prognoses licht tot net onder de 800.
Veurs Lyceum ligt in de eerste wijk van Leidschendam-Voorburg die aardgasvrij wordt gemaakt. Voor de school wordt een maatwerkadvies opgesteld. Een project in het kader van de energietransitie beschouwen we als een specifiek en separaat project waarbij de financiële consequenties geen onderdeel uitmaken van dit IHP.

Veurs Lyceum

Scenario Veurs Lyceum:
In stand houden met een lagere capaciteitsafspraak van 850 leerlingen.

Het **'s Gravendreef college** deelt samen met een bibliotheek en MBO Rijnland een gebouw aan het Fluitpolderplein. Het gebouw stamt uit 2013. De school is eigenaar van 41% van het gebouw. De technische staat van het gebouw wordt als goed beoordeeld. Aspecten als functionaliteit, binnenklimaat en veiligheid worden minder goed beoordeeld. Met name het plein en de veiligheid in/rond het gebouw zijn daarin een aandachtspunt. De school geeft aan dat onder het gebouw een gemeentelijke parkeergarage is gesitueerd. Doordat de inrit van het gebouw dicht bij de entree van de leerlingen is geeft dit spanning op het gebied van verkeersveiligheid.

Op het gebied van functionaliteit wordt aangegeven dat de positionering de school en het MBO niet optimaal zijn. Daarnaast heeft het gebouw een ongunstige bruto-netto verhouding door de vele gangen en verticale verkeersruimten. Naar verwachting zal in 2026 de bibliotheek gaan verhuizen. Het plan is om de ruimtes die momenteel door de bibliotheek worden gebruikt, te herschikken en geschikt te maken voor onderwijs. Zowel voor het VMBO als het MBO. Op basis van een onderzoek zal worden bepaald hoe deze interne herschikking het beste kan plaatsvinden. Na de herschikking moet het gebouw plaats bieden aan 400 leerlingen, in overeenstemming met de capaciteitsafspraken.

Scenario 's Gravendreef college:
Uitbreiding door inpandige herschikking voor maximaal 400 leerlingen.

's Gravendreef college

De Zijde / Duivenvoorde / Park Veursehout

7.3 De Zijde / Duivenvoorde / Park Veursehout

In Duivenvoorde staat Kindcentrum Trampoline. Dit is de enige (basis-)school in de wijk De Zijde / Duivenvoorde / Park Veurse hout. Naast het basisonderwijs biedt het kindcentrum plaats aan een kinderdagverblijf, VE peuteropvang (Voorschoolse Educatie) en buitenschoolse opvang.
Het gebouw is in 2021 gebouwd voor 280 leerlingen. Op teldatum 1 oktober 2024 had de school 233 leerlingen. Naar verwachting zal het aantal leerlingen in de komende 15 jaar toenemen naar circa 279 leerlingen.
In het vorige IHP PO had de school een volumeafspraak van 240 leerlingen. Op basis van het bruto vloeroppervlak wordt de capaciteitsafspraak verhoogd naar 280 leerlingen. Het gebouw wordt op alle kwalitatieve aspecten goed tot uitstekend beoordeeld. Het gebouw is gasloos en de WEii berekening komt uit op 'Paris Proof'.

Kindcentrum Trampoline

Scenario KC Trampoline:
In stand houden en de capaciteitsafspraak bijstellen naar 280 leerlingen.

Stichting Panta Rhei
Lucas Onderwijs
Scholengroep Spinoza
Stichting Montessori NV&R
SBO
De Vliethorst
ODS
De Tandem
SWS
Emmaüs
't Lien /
De Rietvink
RKBS
Maria Bernadette
Damsigt e.o.
PCBS
De Zonnewijzer
IKC
MMiXX
dislocatie
Klein Plaspoelpolder
Leidschendam Zuid

Damsigt, Leidschendam Zuid en ’t Lien / De Rietvink

7.4 Damsigt e.o.

RKBS Maria Bernadette ligt als enige (basis-) school in de wijk Damsigt. De school is gebouwd in 1970 en later uitgebreid in 2002. Met 1.373 m² BVO onderwijsruimte is er normatief gezien een ruimtetekort van 130 m² BVO op basis van de 259 leerlingen op de teldatum 1 oktober 2024. De school geeft ook aan dat er geen aparte flexibel in te zetten ruimte is waar de leerlingen kunnen werken. De kwaliteit van het gebouw wordt grotendeels matig tot slecht beoordeeld. De slechte beoordeling wordt met name gegeven over de installaties, de werkomgeving van de medewerkers en de ventilatie en temperatuur in het gebouw. In het IHP PO 2019-2023 is voor de school vervangende nieuwbouw opgenomen inclusief ruimte voor kinderopvang en een gymzaal. Inmiddels is gestart met de ontwerpfase.

Scenario RKBS Maria Bernadette:
Lopend project vervangende nieuwbouw voor kindcentrum inclusief kinderopvang en gymzaal, daarna in stand houden.

7.5 Leidschendam Zuid

In de wijk Leidschendam Zuid zijn twee basisscholen.

IKC MMiXX is gehuisvest in één van de nieuwere gebouwen in de gemeente, namelijk een gebouw uit 2021. Het gebouw wordt daarom ook zeer goed beoordeeld op bijna alle onderdelen van de kwaliteitsbeoordeling. Momenteel is er een normatief ruimteoverschot van 455 m² BVO, maar naar verwachting zal het leerlingenaantal de komende jaren stijgen en het overschot afnemen tot een acceptabel niveau. Naast onderwijs is er in het gebouw ook ruimte voor kinderopvang en een gymzaal. Eén van de bestaande BSO ruimten wordt binnenkort ingezet voor huisvesting van Voorschoolse Educatie (VE) in dit kindcentrum.

Scenario IKC MMiXX:
In stand houden.

Het gebouw van **PCBS De Zonnewijzer** is gebouwd in 2007 en maakt onderdeel uit van een woonblok in Leidschendam-Zuid. De ruimten van de school liggen enkel op de begane grond. Het schoolplein ligt op het binnenterrein van het woonblok. De Zonnewijzer werkt samen met het nabijgelegen kinderdagverblijf Splash. In het gebouw is tevens een gymzaal aanwezig. Ondanks dat het een redelijk nieuw gebouw betreft komt de kwaliteitsbeoordeling op alle onderdelen op gemiddeld uit, met als grootste aandachtspunt

RKBS Maria Bernadette

IKC MMiXX

PCBS De Zonnewijzer

de temperatuur in het gebouw: dit wordt als slecht beoordeeld. Het aandachtspunt van het schoolgebouw is de onderwijscapaciteit. Met 1.136 m^2 BVO is er normatief gezien onvoldoende capaciteit om de 221 leerlingen (oktobertelling 2024) te huisvesten. Naar verwachting zal het leerlingenaantal nog verder toenemen en zo ook het ruimtetekort.
Om voldoende onderwijscapaciteit voor het aantal leerlingen in deze buurt te accommoderen is afgesproken een dislocatie te stichten in gebiedsontwikkeling Klein Plaspoelpolder. De dislocatie moet ruimte gaan bieden voor 200 leerlingen in combinatie met kinderopvang.
Met het oog op realisatie van deze dislocatie wordt de voormalige capaciteitsafspraak voor PCBS De Zonnewijzer op de bestaande locatie bijgesteld van 240 naar 200 leerlingen, passend bij de capaciteit van het gebouw. Totdat de dislocatie is gerealiseerd dient een tijdelijke oplossing te komen voor het ruimtetekort (circa 2-3 lokalen) door middel van tijdelijke huisvesting danwel inhuizing in een andere school.

Scenario PCBS De Zonnewijzer:
In stand houden met een capaciteitsafspraak van 200 leerlingen in combinatie met een nieuw te realiseren dislocatie ten behoeve van 200 leerlingen en een oplossing voor het huidige ruimtetekort tot opening dislocatie

7.6 't Lien / De Rietvink

In de wijk 't Lien / De Rietvind twee basisscholen en één school speciaal basisonderwijs.

De school voor speciaal basisonderwijs, **SBO De Vliethorst**, ligt in de wijk 't Lien / Rietvink. Het gebouw uit 1976 is in 1988 gerenoveerd en 2002 uitgebreid. Het gebouw wordt op technische staat, functionaliteit en binnenklimaat als matig tot slecht beoordeeld en op ventilatie en temperatuur zelfs als zeer slecht. De te verwachten onderhoudslasten in het MJOP zijn hoog in vergelijking met de benchmark, evenals het energieverbruik. Dat is ook aan de hoge kant. In het huidige IHP is het schoolgebouw opgenomen voor vervangende nieuwbouw in de periode 2026-2032. De school maakt onderdeel uit van gebiedsontwikkeling Veurse Achterweg. Hiervoor wordt in 2025 een gebiedsvisie opgesteld. Met het oog op de ambitie om inclusiever onderwijs mogelijk te maken wordt onderzocht of de school kan worden gecombineerd met een school voor regulier basisonderwijs.

Scenario SBO De Vliethorst:
Vervangende nieuwbouw inclusief (specialistische) kinderopvang en een gymzaal.

OBDB De Tandem is gehuisvest in een gebouw uit 1985, uitgebreid in 1989 en 2005. De school is via een gymzaal verbonden met RK-PC SWS Emmaüs. De onderwijscapaciteit is toereikend voor de ruimtebehoefte van het aantal leerlingen. Het leerlingenaantal zal naar verwachting ook stabiel blijven in de toekomst en niet sterk af- of toenemen. Het gebouw wordt op de verschillende kwalitatieve onderdelen goed beoordeeld, met alleen ventilatie en temperatuur als aandachtspunt. Ook geeft de school aan dat er weinig flexibele ruimtes zijn. De volumeafspraak uit het IHP PO 2019-2023 wordt gehandhaafd ondanks dat het gebouw geschikt is voor circa 235 leerlingen. De capaciteitsafspraak is het gewenst aantal leerlingen op basis van verwachte groei van de basisgeneratie in de directe omgeving. Indien nodig zal de school hiervoor worden uitgebreid. De school heeft in 2024 gebruik gemaakt van de Voorziening verduurzaming onderwijshuisvesting voor het vervangen van enkel glas door isolatieglas.

SBO De Vliethorst

Scenario OBDB De Tandem:
In stand houden.

Naast OBDB De Tandem staat **RK-PC SWS Emmaüs**. De school is in 2025 uitgebreid

OBDB De Tandem

en beschikt hierdoor over een gedeeltelijke verdieping met ruimten voor zowel onderwijs als buitenschoolse opvang. Achter de gymzaal ligt een peuterspeelzaal. Ook al komen de twee scholen aan de Leenkamp uit hetzelfde bouwjaar, voor deze school geldt echter niet dezelfde beoordeelding als voor OBDB De Tandem. De normatieve ruimtebehoefte van het huidige aantal van 554 leerlingen op 1 oktober 2024 ligt boven de beschikbare capaciteit van 2.696 m^2 BVO. De school heeft hierdoor een ruimtetekort van circa 240 m^2 BVO. Het huidig aantal leerlingen hoger dan de volumeafspraak van 520 leerlingen die is afgesproken in het IHP PO 2019-2023. In overleg met het schoolbestuur wordt de volumeafspraak uit het IHP PO 2019-2023 gehandhaafd. Het gebouw wordt door de school als gemiddeld beoordeeld op technische staat, functionaliteit en binnenklimaat, waarbij temperatuur een matige beoordeling krijgt.

Scenario:
In stand houden met een capaciteitsafspraak van 520 leerlingen.

RK-PC SWS Emmaüs

Stichting Panta Rhei
Lucas Onderwijs
Scholengroep Spinoza
Stichting Montessori NV&R
Maarten van den Veldeschool
Stompwijk

Stompwijk

7.7 Stompwijk

In de kern Stompwijk ligt één basisschool, de Maerten van den Veldeschool. De school maakt onderdeel uit van een in 2019 gerealiseerd multifunctioneel gebouw (MFA) waarin naast de school onder andere ook een peuterspeelzaal en een dorpshuis zijn gehuisvest. De school is in 2022 haar brinnummer kwijt geraakt omdat de school zich langdurig onder de opheffingsnorm bevond. De school is nu administratief gekoppeld aan RKBS De Lusthof in Voorburg als dislocatie. De MFA is eigendom van de gemeente. Het gebouw wordt goed beoordeeld op alle kwalitatieve aspecten met uitzondering van de verkeersveiligheid, dit is een aandachtspunt. Het gebouw heeft energielabel C.

Scenario Maerten van den Veldeschool:
In stand houden.

Maerten van den Veldeschool

Stichting Panta Rhei
Lucas Onderwijs
Scholengroep Spinoza
Stichting Montessori NV&R
Voorburg Noord
OBS
De Parachute
PCBS Groen
van Prinsterer
Kindcentrum
De Telescoop
Voorburg West

Voorburg Noord / Voorburg West

7.8 Voorburg Noord

In Voorburg Noord ligt **OBS De Parachute**. De school is gehuisvest in een gebouw uit 1953, dat is gerenoveerd in 1983 en uitgebreid in 1995. Het schoolgebouw wordt op alle kwalitatieve onderdelen als redelijk tot matig beoordeeld. Alleen het schoolplein krijgt een positieve beoordeeling. De onderwijscapaciteit is toereikend voor het aantal van 175 leerlingen op 1 oktober 2024. Daarnaast is er in het gebouw een peuterspeelzaal met VE, buitenschoolse opvang en een gymzaal. In het vigerend IHP is de school opgenomen voor vervangende nieuwbouw inclusief kinderopvang en gymzaal.

Scenario OBS De Parachute:
Vervangende nieuwbouw inclusief kinderopvang en gymzaal.

7.9 Voorburg West

In Voorburg-West liggen twee basisscholen.

Het nieuwste schoolgebouw in deze wijk is het gebouw van **Kindcentrum De Telescoop**. Het gebouw is opgeleverd in 2022 en wordt op alle onderdelen (technische staat, functionaliteit en binnenklimaat) goed beoordeeld. Met het huidige aantal van 278 leerlingen op 1 oktober 2024)is er een kleine overmaat in het gebouw van circa 10-15%, maar naar verwachting zal het aantal leerlingen iets groeien in de komende jaren. Naast onderwijs is er ook ruimte voor kinderopvang en is er een gymzaal conform de KVLO-norm.

Scenario KC De Telescoop:
In stand houden.

PCBS Groen van Prinsterer is gehuisvest in een gebouw uit 1931. Het gebouw is in 2017 gerenoveerd en uitgebreid. De onderwijscapaciteit voldoet normatief gezien precies aan de huidige ruimtebehoefte, gebaseerd op 346 leerlingen op 1 oktober 2024. Naar verwachting blijft het aantal leerlingen de komende jaren stabiel, waardoor geen tekort wordt verwacht. De beoordeling van het gebouw is goed. Alleen ventilatie en temperatuur zijn in sommige delen van de oudbouw van het gebouw een aandachtspunt. In de kap blijft de temperatuur bijvoorbeeld te ver oplopen. Het energieverbruik is laag, de WEii-indicatie komt op 'Zuinig' uit.

Scenario PCBS Groen van Prinsterer:
In stand houden.

OBS De Parachute

Kindcentrum De Telescoop

PCBS Groen van Prinsterer

Stichting Panta Rhei
Lucas Onderwijs
Scholengroep Spinoza
Stichting Montessori NV&R
Essesteijn
Basisschool Essesteijn
Bovenveen
PCBS De Driemaster

Bovenveen / Essesteijn

7.10 Bovenveen

Het gebouw van basisschool De Driemaster is een gebouw uit 1957 dat in 2005 is gerenoveerd. De school is een dislocatie van Kindcentrum Cascade. Afgesproken is dat voor De Driemaster in de ruimtebehoefte berekening wel gerekend wordt met een vaste voet van 200 m² BVO. Naast regulier onderwijs huisvest de school ook twee taalklassen en een gymzaal. De school verhuurt ruimte aan derden voor peuteropvang en buitenschoolse opvang. De beoordeling op alle kwalitatieve onderdelen van het gebouw (met uitzondering van veiligheid) is matig tot slecht. Ventilatie en temperatuur worden zelfs als zeer slecht beoordeeld.. In het IHP is nog geen keuze gemaakt voor renoveren naar nieuwbouweisen (vernieuwbouw) of vervangende nieuwbouw. Dit zal in het huisvestingsonderzoek nader worden onderzocht.

Basisschool De Driemaster

Scenario basisschool De Driemaster:
(Ver-)nieuwbouw inclusief kinderopvang en gymzaal.

7.11 Essesteijn

Basisschool Essesteijn is gehuisvest in een gebouw uit 1972 dat in 2002 is uitgebreid. De school is in 1993 ontstaan uit een fusie van twee scholen. Het complex wordt sindsdien ook gebruikt voor kinderopvang en een wijkvereniging. De gemeente is hiervan eigenaar en verhuurder. De beoordeling op kwaliteit is redelijk tot matig met ventilatie en temperatuur als grootste aandachtspunten. Op ventilatie en temperatuur worden namelijk zowel het oudere bouwdeel als de latere uitbreiding als slecht beoordeeld. In het IHP is vervangende nieuwbouw opgenomen voor de school en de rest van het complex. Naast onderwijs wordt in de vervangende nieuwbouw daarom ook rekening gehouden met ruimte voor kinderopvang en een wijkvereniging.

Basisschool Essesteijn

Scenario basisschool Essesteijn:
Vervangende nieuwbouw inclusief kinderopvang, wijkfunctie en gymzaal.

Stichting Panta Rhei
Lucas Onderwijs
Scholengroep Spinoza
Stichting Montessori NV&R
Veurs Voorburg
Kindcentrum De Cascade
Corbulo College
CBS De Vijverhof
Montessorischool Nieuw Vreugd en Rust
Dalton college
Sint Maartens college
OBS Prof. Casimirschool
Sint Maartensschool
Gymnasium Novum
RKBS De Lusthof
Voorburg Midden / Oud

Voorburg Midden / Oud

7.12 Voorburg Midden / Oud

In de wijk Voorburg Midden / Oud staan 7 basisscholen en 5 scholen voor voortgezet onderwijs.

Kindcentrum Cascade is gehuisvest in een nieuw gebouw opgeleverd in 2018. Het gebouw beschikt over 1.884 m² BVO onderwijscapaciteit. In het complex is een sporthal opgenomen van 1.256 m² BVO bestaande uit een turnhal en een gymzaal. De sporthal wordt verhuurd door een aparte stichting. Het gebouw wordt goed tot uitstekend beoordeeld. Het energieverbruik is conform de WEii-berekening 'Zuinig', maar niet 'Paris Proof'.

Scenario KC Cascade:
In stand houden.

Het gebouw van de **Montessorischool Nieuw Vreugd en Rust** stamt uit 1973, de school is zowel in 1981 als in 2006 uitgebreid. De laatste uitbreiding in 2006 betrof een extra vleugel met vier lokalen en een speellokaal. In dit deel is de ook kinderopvang gehuisvest. De school heeft ook nog met eigen middelen een uitbreiding gerealiseerd. De huidige onderwijscapaciteit van 2.027 m² BVO is onvoldoende voor de ruimtebehoefte van de leerlingpopulatie van 402 leerlingen. De prognoses laten zien dat het aanbod van leerlingen de komende jaren zal toenemen. De beoordeling op de technische staat, functionaliteit en binnenklimaat is wisselend per bouwdeel en komt daarom op gemiddeld uit. Aandachtspunten zijn de werkomgeving staf, deze wordt op dit moment ingezet als klaslokaal vanwege het ruimtetekort, de temperatuur in het gebouw en de staat van de installaties. Montessori Stichting Vreugd en Rust, Scholengroep Spinoza en Stichting Vlietkinderen hebben een intentieverklaring getekend ten behoeve van het ontwikkelen van een IKC voor 0 tot 14. In het IHP PO 2019-2023 was een beperkte uitbreiding van de Montessorischool opgenomen. In dit IHP is de scope aangepast naar vervangende nieuwbouw in combinatie met kinderopvang en een gymzaal. Op basis van de prognoses wordt de capaciteitsafspraak bijgesteld naar 450 leerlingen. Daarnaast komt op deze locatie een nevenvestiging van het Dalton college voor 100 leerlingen.

Scenario Montessorischool:
Vervangende nieuwbouw inclusief kinderopvang, gymzaal en nevenvestiging van het Dalton college.

Openbare basisschool **Prof. Casimirschool** is

Kindcentrum Cascade

Montessorischool Nieuw Vreugd en Rust

OBS Professor Casimirschool

gehuisvest in het oudste schoolgebouw van Leidschendam-Voorburg. Het gebouw stamt uit 1925. In 2014 is het gebouw volledig gerenoveerd. De onderwijscapaciteit is toereikend voor het aantal leerlingen.
De beoordeling op de verschillende kwaliteits-aspecten is daarom ook goed. Het energie-verbruik is gemiddeld.

Scenario OBS Prof. Casimir:
In stand houden.

CBS De Vijverhof is tijdelijke gehuisvest aan De Oude Bleijk in Leidschendam.
Het beeldbepalend pand uit 1932 wordt gerenoveerd en uitgebreid. Vanwege de beperkte ruimte op de kavel krijgt de school een ondergrondse gymzaal. De school verhuurde ruimte voor peuteropvang. Dit deel van het gebouw zal in de nieuwe situatie eigendom zijn van de gemeente. De school verhuist eind 2026 weer terug naar hun locatie in Voorburg. Op de factsheet is de staat van het huidige gebouw opgenomen. Deze wordt beoordeeld als matig tot slecht. Het energieverbruik is hoog en maakt het gebouw daarmee 'Onzuinig' volgens de WEii-indicator. In het IHP PO 2019-2023 was het gebouw opgenomen voor (ver-)nieuwbouw/renovatie.

Scenario CBS De Vijverhof:
In stand houden na oplevering renovatie + nieuwbouw inclusie kinderopvang en gymzaal.

Het gebouw van de **St. Maartensschool** is een gebouw uit 1977 dat in 2003 op het dak is uitgebreid. De school heeft een eigen peuterspeelzaal. Daarnaast wordt er ruimte verhuurd voor buitenschoolse opvang. Het gebouw wordt als goed beoordeeld. De beschikbare onderwijscapaciteit is momenteel toereikend voor het aantal leerlingen. Naar verwachting zal het leerlingenaantal wel stijgen waardoor het normatief de capaciteit onder druk kan komen te staan. Gezien de leeftijd van het gebouw is op middellange termijn vervangende nieuwbouw gepland, inclusief kinderopvang en een gymzaal.

Scenario Sint Maartensschool:
Vervangende nieuwbouw inclusief kinderopvang en gymzaal

RKBS de Lusthof is gehuisvest in een gebouw uit 1932 dat in 2007 is uitgebreid en gerenoveerd. Het gebouw wordt op alle kwalitatieve onderdelen (met uitzondering van de verkeersveiligheid rond het gebouw) als goed beoordeeld. Het gas verbruik is beperkt en ook het netto elektra verbruik is laag doordat het gebouw beschikt over zonnepanelen. Het gebouw komt daarom uit de analyse als een 'Zuinig' gebouw volgens de WEii-indicatie. In 2023 is de complete ventilatie installatie vervangen. De school heeft hiervoor gebruik gemaakt van de Voorziening verduurzaming onderwijshuisvesting (50% cofinanciering door de gemeente). Daarmee voldoet het gebouw nu ook aan de eisen voor Frisse scholen klasse B. Het leerlingenaantal blijft volgens de prognose redelijk stabiel de komende jaren. De capaciteit van het gebouw is toereikend. Het enige opgegeven aandachtspunt is dat de oudbouw weinig flexibele ruimtes heeft.

CBS De Vijverhof

Sint Maartensschool

RKBS De Lusthof

Scenario RKBS De Lusthof:
In stand houden.

Het **Dalton college** is gehuisvest in een gebouw uit 1964 dat in 2000 en 2008 is uitgebreid met een extra lokaal en een mediatheek. De school beschikt over 3 gymzalen. Het gebouw is sinds 2017 voorbeschermd als beeldbepalend pand. Het gebouw is als eerste volledig ontworpen volgens de principes van het Dalton onderwijs. Het gebouw wordt redelijk beoordeeld op kwaliteit met als aandachtspunt de ventilatie in alle bouwdelen van het gebouw. Het energieverbruik ligt rond het gemiddelde en daarmee komt de WEii-analyse op 'Zuinig' uit. Er is normatief gezien een redelijk groot overschot (22% overschot), maar het schoolbestuur geeft aan dat er een ongunstige netto-bruto verhouding is vanwege de vele gangen. Daarnaast hebben de kantine en enkele (les)gebruiksruimten een lagere verdiepingshoogte, welke ook als niet volwaardig te gebruiken ruimtes gecategoriseerd kunnen worden. Onderdeel van het complex zijn ook een traforuimte van de netbeheerder en een conciërgewoning die in de nieuwe situatie onderdeel zal worden van de school. In het IHP VO 2017-2026 is voor het Dalton college een capaciteitsafspraak opgenomen van 1.350 leerlingen. Recent onderzoek heeft uitgewezen dat dit leerlingaantal niet past in het huidige gebouw. Een deel van die capaciteit (100 leerlingen) zal als nevenvestiging bij de Montessorischool worden gehuisvest. De capaciteit voor de hoofdlocatie wordt dan 1.250 leerlingen.

Scenario Dalton college:
Vernieuwbouw huidig gebouw voor 1.250 leerlingen en nieuwe nevenvestiging bij de montessorischool voor 100 leerlingen

Veurs Voorburg is het nieuwste (voortgezet) onderwijsgebouw van de gemeente. Omdat de school is opgeleverd in 2022 worden bijna alle kwalitatieve aspecten als uitstekend beoordeeld. De school is gebouwd als BENG gebouw en op het schoolplein is een regenwateropvang aanwezig. Met 419 leerlingen (1 oktobertelling 2024) ligt het aantal leerlingen wel iets boven de volumeafspraak van 400 en de hoeveelheid leerlingen waarvoor het gebouw is gebouwd (eveneens 400). Daarnaast wordt in de huidige leerlingenprognoses verwacht dat het leerlingaanbod in de toekomst eerder zal toenemen dan afnemen. Mogelijk betekent dit dat de school dient bij te sturen in aanname van leerlingen.

Scenario Veurs Voorburg:
In stand houden.

Het gebouw van het **St. Maartenscollege** is gebouwd in 1966 en uitgebreid in 2001. De kapel op het schoolplein is voorbeschermd als monument. Op bijna alle onderdelen van de analyse wordt het gebouw als gemiddeld tot matig beoordeeld. De functionaliteit van de onderwijsruimten, de ventilatie en het binnenklimaat worden als slecht beoordeeld. De onderwijscapaciteit is ruim voldoende voor de 1.227 leerlingen op teldatum 1 oktober 2024. De leerlingenprognose laat een lichte toename van het aantal leerlingen zien.

Dalton College

Veurs Voorburg

Sint Maartenscollege

Het Sint Maartenscollege is in het IHP VO 2017-2026 opgenomen voor vervangende nieuwbouw met een volumeafspraak van 1.370 leerlingen. Het project bevindt zich in de ontwerpfase. De verwachte oplevering van de gehele nieuwbouw is medio 2028. In de nieuwe situatie zal de kapel niet worden gebruikt als onderwijsruimte. Omdat er geen geschikte locatie voor tijdelijke huisvesting is voor de gehele school zal de nieuwbouw gefaseerd worden gerealiseerd.

Scenario Sint Maartenscollege:
Vervangende nieuwbouw voor 1.370 leerlingen en daarna in stand houden..

Gymnasium Novum is gehuisvest in een gebouw uit 1962 dat in 2010 is uitgebreid en gerenoveerd. Het gebouw wordt als goed beoordeeld op alle kwalitatieve aspecten. Inmiddels is in het gehele gebouw HR++ glas geplaatst. Het gebouw heeft ook nog steeds energielabel F. Het leerlingenaantal zal naar verwachting redelijk stabiel zijn met een lichte stijging. Dit betekent dat het normatieve tekort dat er momenteel is ook in de toekomst zal blijven bestaan. Op dit moment wordt dit opgelost met tijdelijke huisvesting op basis van units. In de toekomst is een meer permanente oplossing nodig zodat het gebouw geschikt is voor 800 leerlingen conform de capaciteitsafspraak.

Scenario Gymnasium Novum:
Permanente uitbreiding van het gebouw.

Het **Corbulo college** is gehuisvest in een gebouw uit 2002. Het gebouw wordt op kwalitatieve aspecten redelijk tot goed beoordeeld met de temperatuur in het gebouw als aandachtspunt. Zowel het gasverbruik als het elektraverbruik liggen hoger dan gemiddeld. Dit komt onder andere door de extra apparatuur die wordt gebruikt bij praktijkvakken, zoals lasapparaten, et cetera. Hierdoor komt de WEii-indicatie op 'Onzuinig'. Het leerlingenaantal is flink gestegen in het afgelopen jaar, van 285 leerlingen in 2023 naar 327 leerlingen op teldatum 1 oktober 2024. De onderwijscapaciteit van het gebouw (4.104 m^2 BVO) was toereikend voor de normatieve ruimtebehoefte van de oktobertelling van 2023, maar nu knelt dat. Daarnaast geeft het schoolbestuur aan dat er in de praktijk ruimten zijn die niet goed bruikbaar zijn voor onderwijs. De leerlingprognose van 300 leerlingen is lager dan het huidige aantal leerlingen. Ook zit de school met het huidige leerlingaantal boven de vastgestelde capaciteitsafspraak van 300 (IHP VO 2017-2026). De school is voornemens om extra onderwijsruimte te realiseren ter plaatse van de overdekte fietsenstalling. In het gebouw van Corbulo College is een gymzaal aanwezig. Deze wordt nu niet gebruikt voor bewegingsonderwijs, onder andere omdat de kleedruimten niet in orde zijn. Herstel van deze situatie is gewenst om zo snel mogelijk weer gebruik te kunnen maken van deze gymzaal.

Scenario Corbulo college:
In stand houden / gymzaal geschikt maken voor bewegingsonderwijs.

Gymnasium Novum

Corbulo College

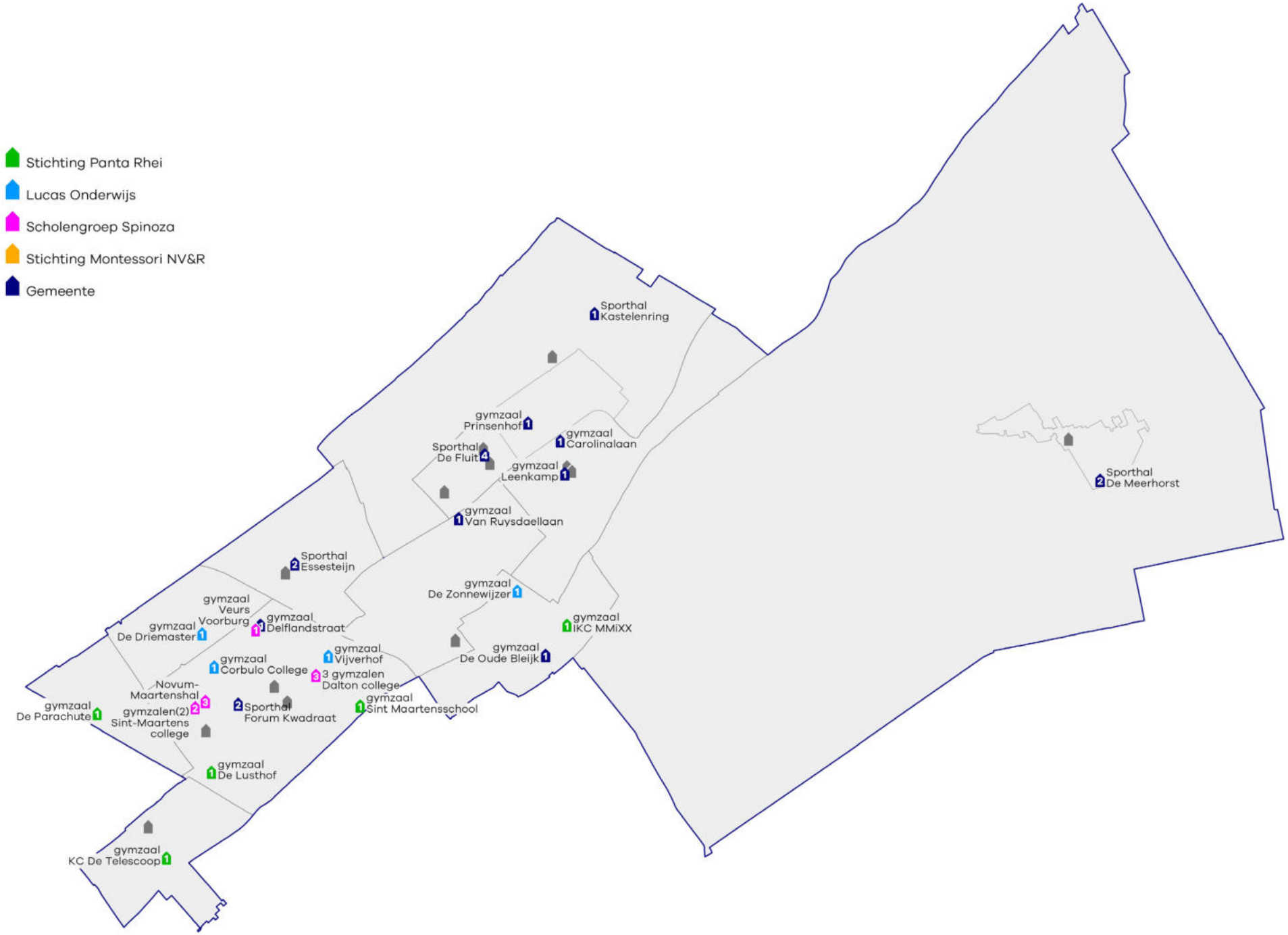
Stichting Panta Rhei
Lucas Onderwijs
Scholengroep Spinoza
Stichting Montessori NV&R
Gemeente
Sporthal Kastelenring
gymzaal Prinsenhof
gymzaal Carolinalaan
Sporthal De Fluit
gymzaal Leenkamp
Sporthal De Meerhorst
gymzaal Van Ruysdaellaan
Sporthal Essesteijn
gymzaal De Zonnewijzer
gymzaal Veurs Voorburg
gymzaal Delflandstraat
gymzaal De Driemaster
gymzaal IKC MMiXX
gymzaal Vijverhof
gymzaal De Oude Bleijk
gymzaal Corbulo College
3 gymzalen Dalton college
Novum-Maartenshal
gymzaal De Parachute
gymzalen(2) Sint-Maartens college
Sporthal Forum Kwadraat
gymzaal Sint Maartensschool
gymzaal De Lusthof
gymzaal KC De Telescoop

8. Bewegingsonderwijs

Voor het gebruik van gymzalen in het primair onderwijs is het streven dat maximaal twee scholen van één voorziening gebruik maken in verband met roostering en beheersbaarheid. Ook het gebruik van sporthallen door het primair onderwijs wordt zo beperkt mogelijk gehouden.

De voorzieningen voor bewegingsonderwijs zijn weergegeven op de overzichtskaart. Bij elk van de voorzieningen staat vermeld over hoeveel zaaldelen de voorziening beschikt. In bijlage 4 is een analyse van de capaciteit voor bewegingsonderwijs opgenomen, waarbij de beschikbare capaciteit wordt afgezet tegen de (verwachte) behoefte uitgedrukt in aantal klokuren. Voor PO wordt de beschikbare capaciteit van gymzalen uitgedrukt in 26 klokuren per week (34 lessen van 45 minuten), voor VO is dit 34 klokuren per week (40 lessen van 50 minuten). De behoefte is berekend op basis van teldatum 1 oktober 2024 en een doorvertaling van de verwachte leerlingaantallen voor 2029 en 2039 en conform de capaciteitsafspraak. In de berekening wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

Gymzaal Veurs Voorburg

- Geen onderwijsgebruik meer van sporthal Forum Kwadraat in Voorburg. Scholen klagen onder andere over de slechte akoestiek. Het streven is om op termijn het bewegingsonderwijs daar weg te halen;
- Herstel gebruik gymzaal Corbulo college door aanpassen kleedkamers en herstel afkeurpunten gymvoorzieningen;
- Een nieuwe gymzaal als onderdeel van IKC Montessori, deze is nog niet weergegeven op de overzichtskaart;
- De Prof. Casimir wordt medegebruiker van de nieuwe gymzaal bij De Vijverhof.

Op basis van deze uitgangspunten en de doorrekening van de capaciteit (behoefte versus beschikbaar), komen we tot de volgende bevindingen:

- Veurs Voorburg heeft structureel een tekort aan gymcapaciteit in hun eigen gebouw en dient uit te wijken naar capaciteit elders;
- Sporthal De Fluit zit vol. De sporthal wordt gebruikt door 's Gravendreef college en Veurs Lyceum. Omdat het Veurs Lyceum een sportklas aanbiedt huurt de school extra capaciteit voor bewegingsonderwijs. Hiervoor heeft de school ook structureel capaciteit nodig in Sporthal Kastelenring;
- Het uitgangspunt dat maximaal twee PO-scholen van één gymzaal gebruik maken gaat bij locatie De Waterlelie niet op;
- Een aantal PO-scholen (RKBS Maerten van den Velden en basisschool Essesteijn) zal gebruik moeten blijven maken van faciliteiten in een sporthal;
- De combinatie van KC De Telescoop en de Groen van Prinsterer in een zaal is kwetsbaar. Normatief gezien is er op basis van het huidige aantal leerlingen al een tekort;
- De gymzalen van de Vliethorst, Leenkamp en de Lusthof zitten behoorlijk vol en kunnen nagenoeg geen groei opvangen.

Bij de berekening van de behoefte is in de analyse uitgegaan van de normatieve klokuren. Het is van belang om bij deze analyse en de bevindingen ook de volgende aspecten te betrekken:

- Een aantal basisscholen met eigen gymzalen gebruiken hun zaal meer dan de klokuren, omdat ze een fulltime gymleraar hebben. Dit leidt vooralsnog niet tot conflicten;
- Een aantal scholen huren extra gymcapaciteit.

Investering projecten IHP 2025-2040

(x € 1.000) - prijspeil 01-2026

	WETTELIJKE TAAK (BENG)			TOESLAG	TOESLAG	ONVOORZIEN	DERDEN	TOTAAL
	onderwijs	gym	totaal	ENG	schoolplein	10%	o.b.v. ENG	excl. derden
Montessorischool 0-14	12.479	2.143	14.622	758	75	1.546	2.222	17.001
Dalton college	36.781	5.191	41.972	2.148	0	4.412	938	48.533
Klein Plaspoelpolder	4.812	0	4.812	253	75	514	1.113	5.654
De Driemaster	6.504	2.143	8.647	470	75	919	1.509	10.111
De Margriet	4.944	0	4.944	260	75	528	1.147	5.807
Gymnasium Novum*	pm	0	pm	pm	0	pm	0	pm
s Gravendreef college*	pm	0	pm	pm	0	pm	0	pm
De Vliethorst**	5.936	2.143	8.079	439	75	859	1.378	9.453
Basisschool Essesteijn	10.168	0	10.168	549	75	1.079	2.358	11.872
St. Maartensschool	7.823	2.143	9.966	541	75	1.058	1.812	11.640
OBS De Parachute	4.900	2.143	7.043	376	75	749	1.134	8.244
	65.520	**9.477**	**74.998**	**3.889**	**600**	**7.919**	**6.929**	**128.313**

* nader te onderzoeken projecten

** project onderdeel van een nog uit werken gebiedsvisie

9. Planning en Financiën

In de vorige hoofdstukken is beschreven wat de ingrepen zijn voor het onderwijs en bewegingsonderwijs om de geconstateerde knelpunten op te kunnen lossen. Om een goede en integrale afweging te kunnen maken, zijn in dit hoofdstuk de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt. Eerst wordt in paragraaf 9.1 een overzicht gegeven van de scenario's in de planning. Vervolgens worden in paragraaf 9.2 en 9.3 de gestelde uitgangspunten omschreven. Op basis van de geschetste uitgangspunten zijn de benodigde investeringen van het IHP inzichtelijk gemaakt.

9.1 Planning

In bijlage 5 is een planning van alle projecten weergegeven, waarin onderscheid kan worden gemaakt in lopende projecten, korte termijn projecten en middellange termijn projecten. De in dit IHP geplande projecten geven we hieronder kort weer per tijdvak. Voor elk nieuw te starten project, wordt vooraf een huisvestingsonderzoek uitgevoerd. Bij de lopende projecten is al eerder en afweging en projectdefinitie gemaakt.

Lopende projecten (lopend – 2028)
Een aantal projecten die al in het vigerend IHP waren opgenomen zijn reeds opgestart. Het gaat om de volgende projecten:

- Nieuwbouw CBS De Vijverhof - onderwijs, gym en ruimte voor kinderopvang;
- Nieuwbouw RKBS Maria Bernadette - onderwijs, gym en ruimte voor kinderopvang en sportvereniging;
- Vernieuwbouw St. Maartenscollege - onderwijs en dubbele gymzaal.

Korte termijn projecten (2025 – 2029)
Voor deze projecten gaan we ervan uit dat het definitief investeringskrediet wordt vastgesteld binnen dit tijdvak (2025 – 2029). De oplevering en in gebruik name van een project kan derhalve in het volgende tijdvak vallen. Het gaat voor dit tijdvak om de volgende projecten:

- **Vervangende nieuwbouw Montessori** NV&R onderwijs, gym, kinderopvang én nevenvestiging Dalton college;
- **(Ver)nieuwbouw OBS Margriet** onderwijs en ruimte voor kinderopvang;
- **(Ver)nieuwbouw Dalton College** onderwijs en 3 gymzalen;
- **Nieuwbouw dislocatie Klein Plaspoelpolde**r onderwijs en kinderopvang;
- **(Ver)nieuwbouw Basisschool De Driemaster** onderwijs, gym en kinderopvang;

De permanente uitbreiding van Gymnasium Novum en de interne aanpassingen ten behoeve van het 's Gravendreef college zijn nader te bepalen projecten. SBO De Vliethorst maakt onderdeel uit van een nog uit te werken gebiedsontwikkeling.

Middellange termijn projecten (2030 – 2039)
Voor de middellange termijn, waarbij het definitief investeringskrediet na 2029 zal worden aangevraagd, zijn de volgende projecten aan de orde:

- **Nieuwbouw Basisschool Essesteijn** onderwijs, kinderopvang en wijkfunctie;
- **Nieuwbouw St. Maartensschool** onderwijs, gym en kinderopvang;
- **Nieuwbouw OBS de Parachute** onderwijs, gym en kinderopvang.

9.2 Financiële uitgangspunten

Bij het bepalen van de investeringen zijn de volgende algemene uitgangspunten gehanteerd:

- De voorgestelde huisvestingsingrepen voor het onderwijs vormen de basis voor de berekeningen;
- Alle bedragen zijn inclusief btw en prijspeil januari 2026;
- Bedragen zijn niet geïndexeerd naar het jaar van uitvoering;
- Bedragen zijn afgrond op duizendtallen;
- Wettelijk gezien is BENG (bijna energieneutraal gebouw) het uitgangspunt, maar gezamenlijk is de ambitie gesteld uit te gaan van ENG (energieneutraal gebouw);
- Bij het berekenen van de investeringsbedragen voor het onderwijs wordt afgeweken van VNG-norm en gerekend met marktconforme investeringsbedragen per vierkante meter gedifferentieerd op schoolgrootte;
- Er is per project een algemene post van 10,0% opgenomen voor onvoorziene kosten

die buiten de stichtingskosten vallen en/ of op basis van werkelijke kosten door de gemeente worden vergoed. Denk daarbij aan hogere locatiegebonden kosten vanwege bodemsanering, een complexe inpassing of een grootschalige asbestsanering;
- De investeringskosten voor het realiseren van ruimte voor derden (bijvoorbeeld ten behoeve van kinderopvang) maken onderdeel uit van de financiële vertaling. Daarbij is voor het bepalen van de benodigde capaciteit uitgegaan van 22% van de onderwijscapaciteit, tenzij anders afgesproken. Deze capaciteit is een indicatie ten behoeve van de investeringskosten. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend;

9.3 Aanvullende financiële uitgangspunten

Voor een aantal ambities zijn aanvullende financiële uitgangspunten opgenomen:

- **Groenblauw schoolplein**
  Voor het realiseren van groenblauwe schoolpleinen is per project (PO) een toeslag van € 75.000,- opgenomen Bij de volgende herijking van het IHP wordt dit geëvalueerd;

- **Inclusie**
  De gemeente kan een extra ruimtetoeslag toekennen voor inclusief onderwijs, als dit onderbouwd wordt vanuit een inhoudelijk plan. Deze maatwerkafspraken maken geen onderdeel uit van dit IHP. In de financiële vertaling is een algemene post opgenomen van € 1 miljoen van waaruit budget beschikbaar is voor de projecten. Bij de volgende actualisatie van het IHP worden deze afspraken geëvalueerd;

- **Verduurzaming**
  Voor projecten die we in het IHP opnemen gaan we ervan uit dat dit ook de natuurlijke momenten zijn om de verduurzamingsambities te realiseren. Voor schoollocaties waar geen project voor is voorzien in het IHP, maar die onderdeel uitmaken van de wijkaanpak voor energietransitie, worden vanuit die aanpak maatwerkafspraken gemaakt. Deze maatwerkafspraken maken geen onderdeel uit van dit IHP.

Bijlagen

Bijlage 1 – Begrippenlijst

Bijlage 2 – Leerlingengegevens en prognoses

Bijlage 3 – Analyse onderwijshuisvesting + factsheets onderwijsgebouwen – ICS Adviseurs

Bijlage 4 – Analyse capaciteit bewegingsonderwijs

Bijlage 5 – Planning projecten IHP 2025-2040

Bijlage 6 – Uitvoeringskader IHP 2025-2029